

URANOS-KÉK

fehérnemű mosáshoz a legjobb kétkétszer. Törvénnyel védve! Mosó-intézetekben és háztartásban a legkedveltebb létkő. Olcsó és felülmúlhatlan. 1 kis üveg 24 fillér, tiszta mosáshoz elegendő! 1 nagy üveg 160 korona, 1/2 üveg 1 korona. Mindenütt kapható. Utánzatoktól óvakodjunk. Kizárólagos gyártói: **Hochsinger Testvérek vegyészeti gyára, Budapest, VI., Rózsa-utca 85. sz.**

Ischias, köszvény, rheuma, csonttörések és ezek utóbjai ellen biztos gyógyulást, nyújtanak

HERKULESFÜRDŐ

világhírű kén- és só-s melegforrások. Felsőtag tartózkodás a Délmagyarországi Királyság őrnagy hegyi levegőjében. Levegőből kén- és só-s. Mérsékelt árak. Igen érdekes fűdőközség. — Kínó vasúti összeköttetés. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

Császárfürdő
BUDAPESTEN 9843
téli és nyári gyógyhely.

Elsőrangú. E keskeny gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel pompás ásványvíz uszodákkal, hó- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve.

Szeplő, himlőhely, sömör májfolt-fakadék, pers-nés, orrvörösség és minden egyéb arc-tisztít-lanság ellen legjobbnak bizonyult a már 52 év óta dicsegetreméltón ismert a törvény kívánalmait megfelelő

Vukovári arc-tisztító

kenőcs és szappan.

Nagy tégely K 1.60, kisebb K 1.— Szappan 1 korona.

Főraktár: Török József gyógyszer-tára B. dapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám.

FÖLDES-féle MARGIT-CRÈME

gyorsan és biztosan ható szer szeplő, máj- és bőrfoltok, kiütések, pattanások és mindenemű bőrbaj ellen. Rögstén hat.

Zsírtalan. Artalmatlan. Kapható mindenütt. Ára 1 korona.

Készít: **Gutori FÖLDES KELEMEN** gyógyszerész Aradon.

Főraktár: Török József gyógyszer-tára Budapeston. A közönség megtévesztését célzó utánzatoktól óvakodjunk.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld Abteil. für pharmaceut. Produkte.

Somatose

oldható húsfehérnye, a hús tápanyagát (fehérnyét és sókat) majdnem izetlen könnyen oldható por alakjában tartalmazza; ki-váló étvágygerjesztő

erősítő-szer gyenge a táplálkozásban elmaradottaknak, mell-ideg- és gyomorbeteg-eknek, stb.

Vas-Somatose alakjában különösen **sápkórosoknak** orvosiilag ajánlva. Vas-Somatose 2% szerves vasvegyületet tartalmazó tiszta Somatose Raktáron a gyógyszer-tárakban és gyógyszer-kereskedésekben. Csak eredeti csomagolásban valódi.

Dr. Lengiel Frigyes nyirfabalzsama

felülmúlhatlan jó hatással bír az arc-bőr sepsítésére. Ezen balzsam éjjelen át majdnem észrevétel nélkül választja le a pikkelyeket, miáltal a bőr megszabadul a legtöbb tisztálanságtól, mint mindenemű foltoktól, bőrfakadéktól, szeplőtől, orrvörösségtől stb. A bőr simává, puhárá válik és fehér lesz. Csodáhatatlannak mondható ezen balzsam hatása a bőrfelület gyors helyreállítására nézve, különösen pedig himlők után.

Egy korsó ára 3 korona. 9814

Dr. Lengiel benzo-szappana a legenyhébb és leghasznosabb bőrpótló szer. Egy darab ára 1 korona 20 fillér.

Raktáron az összes nagyobb gyógyszer-tárakban.

Főraktár Magyarország részére **Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 29.**

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol UGORKATEJ,

mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrfoltot (mitesser) stb. és az arcnak friss üdőséget, fiataloságot kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 kor., ehhez ugorka-szappan 1 kor., pondre 2 kor.

Főszékül: **Balassa Kornél** gyógyszer-tára, Temesvár. Kapható minden gyógyszer-tárban. Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszer-tára Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

LIPIK

(Szlavóniában)

I. rangú fürdőhely.

Egyetlen jótartalmu alkalikus hőforrás (64° C.) a kontinensen.

A lonjavölgyi vasút állomása (Dugosellon át), Azon-kivül Pakrac-Lipik déli vasút állomása (Zónatarifa).
Külföldön: Budapest, Bécs, London, Róma, Brüsszel. Fényesen berendezett gyógyterem, kávéház és étterem, nagyszabású park, fedett sétány, tiszta, kiűző gyógyszállók, katonaispítói gyógyház, gyermeksanatórium, pompásan berendezett fürdőépületek. Villamos világítás.

Felülmúlhatlan hatású **gyomor-, hó- és gégehar-tal, köszvény és oszlop bajoknál, ischiasnál, csont-bajoknál, mindenemű hurutos bántalmaknál, valamint minden mirigy- és vérbetegségek-nél.**

A fürdő-udvar alatt 8 kiváló orvos rendel.

Lipiki hévíz széküldése egyenesen a forrástól, továbbá **Édeskút L.** szőlőtől Budapeston.

Lipiki források közvetlen a fürdőigazgatóság-nál rendelkezhető.

Bővebb felvilágosítással szolgál **a fürdőigazgatóság.**

CALDERONI és TÁRSA

Budapest, IV., Kishid-utca 8.

Fényképezési készülékek és felszerelések műkedvelők számára.

KODAK

eredeti gyári áron.

Ujszerkezetű stereoskop - készülékek. „Sterospido.”

Nagy képes árjegyzék. — Látvány-raktár: IV., Váci-utca 1. szám.

MAPPIATTOTTÉ 1878
TELEFON 15-56.

Seffer Antal BUDAPEST

IV. KÁROLY-UTCZA
BOLTSZAM 12. (KÖZPONTI VÁROSHAZ-ÉPÜLET)

A LEGUJABB NAGY KÉPES ÁRJEGYZÉK MELY SZÁMTALAN ÚJ MAGYAR ÉS ANGOL JÁTÉKOKAT TARTALMAZ. KIVÁNATRA BÉRMENTVE.

LAWN-TENNIS

25. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 21.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egységre 24 korona. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkörülnéval) együtt tételeire 12. VASÁRNAPI UJSÁG tételeire 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkörülnéval) egységre 10 korona tételeire 5. Kétféle előfizetés: a postai megfizetéssel viteldi is csatlakoz.

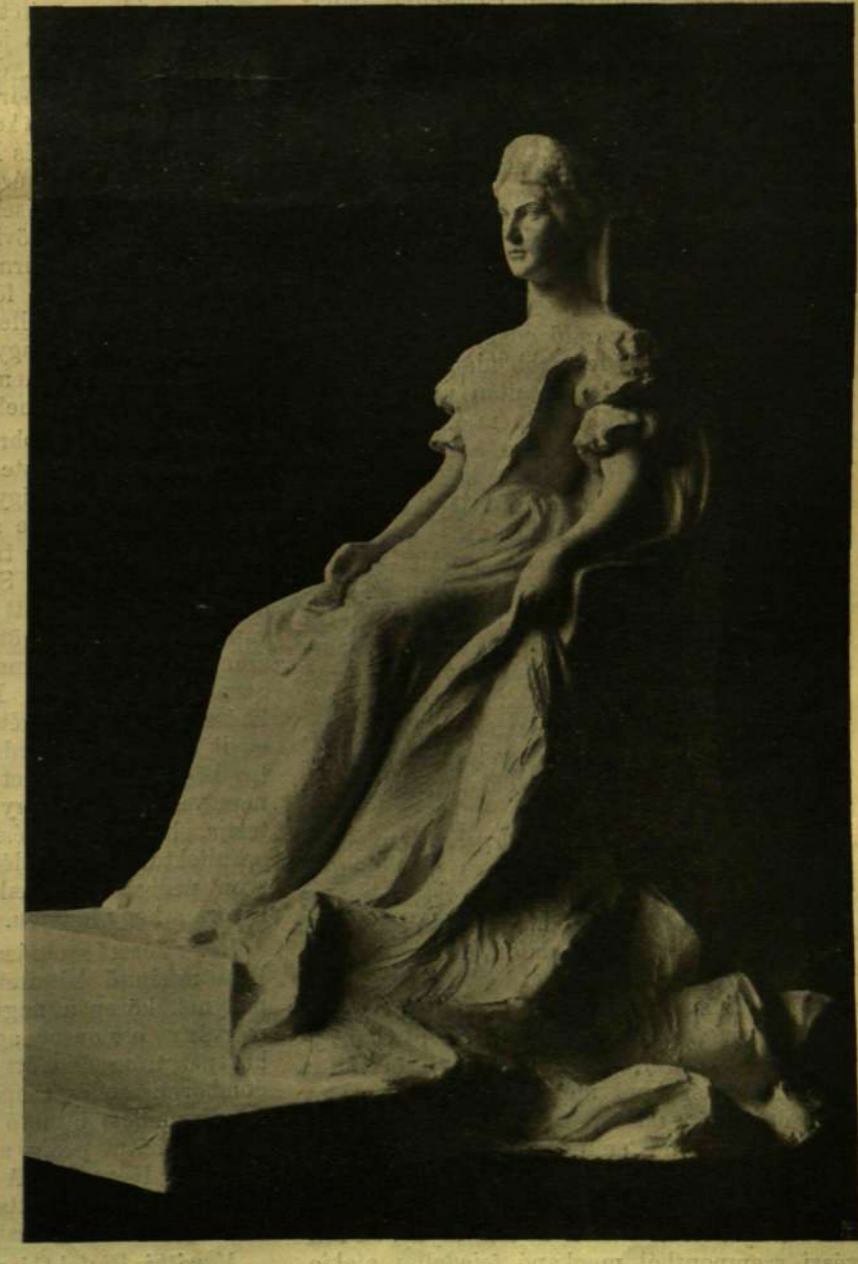
AZ ERZSÉBET-EMLEKSZOBOR PÁLYATERVEL.

Az ERZSÉBET királyné emlékszobrára hirdetett második pályázat sorsa fölött e hét első napján döntött a külföldi és hazai szak-értőkből alakított bíráló bizottság. A döntés most sem vezetett végleges eredményre. A bizottság ugyanis megbízást egyik művészek nem adott, hanem a beküldött pályatervek kö-

zül nyolcz olyan művet választott ki, melyek érdemesek a jutalmazásra. E művek között is különbséget tett és négyet az első, négyet a második csoportba osztott. Az első csoportba sorozott pályatervek hat-hatezer, s a második csoportba helyezett művek négy-négyezer korona jutalmat kaptak. Egyszermind elhatározta a bizottság, hogy új, szűkebb körű pályázatot hirdet s az új pályázatban való részvételre a mostani pályázók közül, megfelelő körpótlási

összeg biztosításával, azokat hívja föl, a kiknek pályaműveiben méltánylandó művészi hivatottság mellett oly alapszeme érvényesül, mely fejlesztésre alkalmas és kivétel esetén abszolút becsű műalkotást eredményezhet.

Az első csoportba sorozta a bizottság Zala György, Telcs Ede, Margó-Popper és Mátrai szobrászokat, a másodikba Fadrusz János, Róna József, Damkó József és Maróthi Rintel Géza szobrászokat, a kiknek a pályatervei most köz-

A KIRÁLYNÉ ALAKJA ZALA GYÖRGYTŐL. A KIRÁLYNÉ ALAKJA FADRUSZ JÁNOSTÓL. AZ ERZSÉBET-EMLEKSZOBOR PÁLYATERVEL.

szemlére vannak állítva, a városi műcsarnok termeiben, azokkal a pályaművekkel együtt, a melyeket a jutalmak kiosztásánál nem vett tekintetbe a bizottság.

A budapesti közönség rendkívül érdeklődik az Erzsébet-emlék sorsa iránt és nagy számmal látogatja a kiállítást; hasonló érdeklődést tanúsítanak a művészek és műértők is, a kik a pályázat művészi értékét és eredményét latolgatják.

Az első körültekintésnél szembeötlők a pályázat eredendő nagy hibája, a mi nem más, mint hogy a szoborra rengeteg összeg, két millió korona gyűlt össze s a pályázók a szoboremlést összekapcsolták a városrendezéssel, a Szent György-tér és a budai vároldal olyan építészeti kiképzésével, hogy a Duna tulsó partjáról a pestiek is gyönyörködhessekn benne. A legtöbb mentől monumentálisabb jellegre törekedtek és azt a gondolatot valószínűsítették meg, hogy a szobor ne csak a budavári Szent György-tér számára készüljön, hanem az egész főváros számára. A szobrászok ezért társultak építő művészekkel és ez az oka, hogy a legtöbb pályaterven messze kimagasló és nagy kiterjedésű építkezések veszik körül a szobrot. Sokan tetszetősnek találják azt az ötletet, hogy a lánc-hiddal szemközti a budai hegyoldalra széles lépcsőzet vezessen föl, ez vigyen a királyné szobrához, a királyi palota előtti térségre. A pályaművek egynemelyikén épen e felfogás következtében az építészeti rész uralkodik és a szobrászművészetnek némileg alárendelt szerep jut. Egyik-másik meg mauzóleum-szerű jellegével inkább illenek a temetőbe, mint arra a tere, a hova szánva van.

Mindazonáltal a pályázat magas művészi színvonalon áll. Szobrászaik és műépítőik tehetségük legjavát vitték küzdelemben és ha a megbízás még nem volt is kiadható, alapos a remény, hogy a legközelebbi új pályázat már teljes sikerrel fog vezetni. Nem lehet elvitatni, hogy minden pályamunka művészi felfogásról, tehetségről és nemesebb irányú törekvésről tanuskodik, a mit a külföldi hírneves szakértők a jury ülésesei folyamán ismételt hang-súlyoztak.

Zala György szobrász, a ki *Bálint* Zoltán és *Jámbor* Lajos műépítőikkel pályázott, egy modern akropolist állít az alagút fölé, a budai vár fokára. Félkör alakú, kettős oszlopok közepén a Madonna dombormive alatt áll a trónus, a melyről a királyné fenséges tartással száll le a lépcsőkön hódoló népéhez. Hermelin palástjából kibontakozva, magyar öltözetben áll előtűnk. Karcsú, magas természetű igazán szobrászilag simul a ruha. Alakján és arczán végtelen jószág és szerető odaadás tükröződik. A királyné életének legszebb idejében, a hetvenes évekből való arczkép után van megörökítve. Jobbról és balról majdnem oltárszerű falépítésben, széles szerkezetben készült csoportok a nemzet hódolatát viszik a királyi asszony elé. E csoportokban a nemzet fájdalmát, reményességét és szeretetét kívánta kifejezni a művész. Az egész nemzetet, apraját-nagyját képviselik e csoportok s az alakok nemzeti viseletükben vannak föltüntetve. A királyné alakja karrarai márványból készülne, a két csoportot pedig bronzból. Hátul egy dombormű a királyné megkoronázását tünteti fel. Alatta sziklaszerű üregben a kőbe faragott Pietá ü, jelképeül a legnagyobb szenvedésnek. A közepén álló két pilon ormán a béke géniusza áll, kezében olaját tartva.

Telcs Ede szobrász, a ki *Tóry* Emil műépítővel pályázott, szintén hatalmas arkhitektúra keretében állította a szobrot. A tervezet szerint az alagút tengelyvonalában, két oldalt arányos elrendezéssel, a hegyoldalon három erkély épülne. A felső erkélyről két lépcsőzet indul ki, az egyik közvetlenül az emlékmű alá, a másik pedig annak két oldala mellett a Szent György-térre vezet föl. Az emlékmű két részből áll, a lépcsős terraszokból, melyek által az építmény a Szent György-tér talajszinéből kiemelkedik és a tulajdonképeni emlékmű testéből, mely a terraszos alapítményen nyugszik. Az emlékmű közepén négyes oszlop alatt magas talapzatra helyeztet trónuson ül a királynének művészi szempontból megkapó fejedelmi alakja. Arczual a tér felé fordul és tekintete messze elmereng. A szobor két oldalán domborműből kiindulva és csoportokká alakulva a

hódoló nép tolong. Köztük vannak gróf *Andrássy* Gyula és *Deák* Ferencz alakjai. A hátulsó részen kápolna-szerű kiképzés van, a melyben a «Mater dolorosa» alakja látható. A díszítések magyar izlésben készültek, részben az *Attila* kinéséből vett motívumokkal. A királyné alakjához a művész két szépen mintázott tervet készítet.

Mátrai Lajos Gy. és ifjabb *Mátrai* Lajos szobrászok *Hikisch* Rezső építővel pályáztak. Emlékművet a Szent György-tér szélére, a várkastély fokára tervezték. A helynek természetéhez alkalmazkodva és szem előtt tartva azt a körülményt, hogy a pesti oldalról nézve csupán a nagy tömeggel lehet hatást kelteni, az emlékmű monumentális kiképzésére törekedtek. A bástyafokra kétfélel nyitott arkádokat tervezték, a melyek a nagy emléksarnokba, mint az emlékmű uralkodó részébe és középpontjába torkollanak. Az emléksarnoknak a tér felé néző része filkeszerű kiképzésű, a hatalmas bolthajtás alatt van elhelyezve a királyi asszony trónon ülő szobra, virággal és pálmával járulnak eléje kétfélel a magyar nők. Belől dombormű tünteti föl a királyné megkoronázását. A kupolacsarnok két főpillérén egy-egy csoport van, az egyik a hazához való hűséget, a másik a koronához való ragaszkodást jelképezi. Az emlékmű előtt lépcsőzetes terrasz vonul el, a melynek két szögletéből egy-egy szoborcsoportot emelkedik ki. Az egyik a történelmet, a másik a legendát ábrázolja jelképes alakban.

Margó-Popper szobrászok, *Scheer* és *Fischer* műépítők közös munkáján a szobrászati és építészeti rész szerencsés harmoniában egyesül. A művészek csonka piramis alakú kötömbre helyezik a királyné ülő szobrát. A szoborban, mely a fájdalomtól mélyen sujtott királynét örökíti meg, szépség és méltóság nyer kifejezést. A talapzaton elől magas dombormű-csoport tűnik föl, mely a megboldogult királyné életét jelképezi: a csoport elején a gráciák rózsák közt vezetik az életbe belépő fiatal leányt, feljebb a fiatal hölgy egy férfi kezébe teszi le életét sorsát; majd — az élet delén — a nő erényei: az anyai szeretet és jószág vannak jelképezve. Lejebb a szenvedései, végül a fia halálán kesergő anya fájdalma. A szobor hátsó részén a királyné politikai szereplése, a korona kibékülése a nemzettel, a koronázás és *Deák* ravatala. A talapzaton körös-körül húzódik e fölírás: «Élete útja rózsákkal és tövisekkel volt tele. A rózsákat szétszórtta, a tövisen elvérzett. Szívéből hajtott ki a béke termő olajja. Könyveket könnyeivel szárított föl». A művészi ihlettel megoldott pályamű ellen a hivatalos bírálat azt a kifogást emelte, hogy egészben véve simelekre emlékeztet és nem igen lehetne magán a téren megfelelően elhelyezni.

Fadrusz János szobrász, a ki *Korb* és *Girgl* műépítőikkel készítette pályatervét, hatalmas építészeti háttérrel igyekezett megoldani feladatát. A renaissance stílus építmény közepén, mozaik képen ékes trónon látható Magyarország védasszonya, *Szűz* Mária. A királyné mesterileg megalkotott ülő alakja az előtérben van elhelyezve, mögötte két oldalt a magyar szentek csoportját állnak, köztük *Szent* Gellért, *Szent* István, *Szent* László és *Szent* Imre. E csoportokat két-két angyal teszi teljessé, egyik állva, másik térdelve és virágokat hintve. Így környezik Erzsébet királynét, megható ünneplényességgel. A jury szerencsés gondolatnak tartja, hogy e művészek az ormot hatalmas arkhitektúrával szándékoznak koronázni, viszont pedig a főalaknak intím helyet kívánnak nyerni a hegy lejtőjén.

Róna József szobrász művéhez *Leitersdorfer* Béla műépítő készítette az építészeti részt, melynek közepén nagy pilon áll s ebből két márvány oszlop sor ágazik ki. Az emlékmű közepén trónszék előtt áll a királyné, körülötte domborműben és csoportokban a hódoló nép. A trón mellett látható a szépség és béke allegóriája, hátul pedig az armány felett diadal-maskodó Hungária. A trón mögött párkák láthatók. A bíráló-bizottság ítélete az egyes emléksoportok szobrászati becsét emelte ki.

Maróthi-Rintel Géza szobrász koralakú négyes rendszerű oszlopcsarnok közepére bal-dakhint állít, melyet töviskoszorúba fejlődő oszlopok tartanak. A trón előtt álló királyné

alakját egy angyal rózsákkal övezi körül. Az emlékmű hátulsó részén allegorikus dombormű van a Pietá szobros oltárával. Igen szép rajta a Jóságnak kőfalat repesztő szimboluma, melyet a művész Berzsényinek «A derék a sirból kitér és eget kér» versét allegorizálja. A nemes egyszerűséggel föllépő mű komoly törekvésre és finom érzékre vall.

Damkó József szobrász, továbbá *Papp* Gyula és *Szabolcs* Ferencz műépítők emlékművet a Lánchid és alagút tengelyébe tervezték. Az emlékmű közepén a királyné oszlopos fülkében ülve fogadja a nép hódolatát. Egyik csoportban hazai történelmünk kimagasló nőalakjait ábrázolta a művész, közepén Hungária hatalmas alakjával. A jury dícsérettel emelte ki e munkának világos elrendezési alaprajzát.

A Műcsarnok termeiben ki vannak állítva azok a pályaterv is, melyeket a bíráló-bizottság a jutalmak kiosztásánál egy és más okból tekintetbe nem vett. Tagadhatatlan azonban, hogy ezek között is vannak figyelemre méltó tervek, így a *Füredi* Birkhád és *Verő* László szobrászok monumentális jellegű emlékművei. Egy műkedvelő szobrász is pályázott: dr. *Högyes* Ferencz, az ismert fővárosi gyermekorvos, a ki egy szikla fokán diadalmenetben tünteti föl a királynét.

A mi a második pályázat eredményét illeti: kétségteletlenül megvan ennek az a haszna, hogy tisztázta a helyzetet és az irányt, a melyen a kiírandó harmadik s remélhetőleg utolsó pályázatnak haladnia kell. A magyar művészek hivattóságuknak is fényes tanujelét adták s bizton remélhetjük, hogy dicsőült királynéuk emléket a magyar nemzethez és a királynéhoz méltó emlék fogja hirdetni az ország fővárosában.

Dr. Kovács Dénes.

FRANCZIA KÖLTŐKBŐL.

A TÖRÖTT VÁZA.

Sully Prudhomme.

A vázát, hol e kivesző
Verbéná búsan eszög alá,
Véletlenül egy legyező,
Érintve csak, megkarcolá.

De marta folyvást, titkosan
A kristályt a könnyű törés;
Láthatatlanul, de biztosan
Terjedt tovább a repedés.

Csepp csepp után elfolyt vize,
S virága szomjan elepedt,
Habár nem sejtí senki se,
Hozzá ne nyúljatok, repedt.

Szívünket is gyakorta, csak
Így sérti meg a drága kéz,
S magától mind tovább hasad,
S szerelmének virága vész.

Még épnek látja a világ,
De ő a finom, mély sebet
Érti, hogy nő s terjed tovább.
Tört szív, hozzá ne érjete.

Vargha Gyula.

DAL.

Coppée Ferencz.

Galambnak mondtam: «Szállj el könnyű szárnyon,
Bívós virágot hozz, oh madaram!
A Gangesnél nyit, — őt regék honában.»
A galamb szolt: «Az nagyon messze van.»

A sasnak mondtam: «Tárd ki, tárd ki szárnyad,
Az ég sugarát hozd el, búszke sas;
Heve talán e hideg szíven áthat!»
A sas felelt: «Az ég igen magas!»

S a keselyűnek szoltam: «Szállj le gyorsan,
Szívembe véssve hordok egy nevet,
Feldelni vágyom, jőj és tépd ki onnan!»
A keselyű szolt: «Késő, nem lehet!»

Szalay Fruzina.

AZ ESŐ DALA.

Richepin János.

— Halld csak! — szolt az eső, —
Hallgasd csak énekem,
Pergő gyöngy-énekeim'. —
S a gyöngy-dalú eső
Ezt dallá énekeim:
— Én nem vagyok gonosz!
A vetést növelem!

Ne búsulj, édesem,
Ki bolygasz éhesen
És rád száradt a bőr!
Áztat, úntat vizem?
Megfagy benned a vér?
Áldj inkább! én teszem,
Hogy olesó a kenyér.

Ha mindig kék az ég:
A fű szomjan kiég,
S a rozsnak az halál.
Ha rossz az aratás,
Ha üres a kalász,
A fősvény pór elűz:
— «Dögölj meg! úgy se kár!»

De ha April borúl
Rozsdás az ég alúl
S átáznak földjei,
Meglágyul a paraszt,
Iszákod elveszi,
S szól: «Anyjok! töltsd meg azt,
Tetézve rakd teli.»

— Halld csak! — szolt az eső, —
Hallgasd csak énekeim'.
Pergő gyöngy-énekeim'. —
S a gyöngy-dalú eső
Ezt dallá énekeim:
— Én nem vagyok gonosz,
A vetést növelem.

Zempléni Árpád.

A DOLHAI RÁKÓCZI-ÜNNEP.

A II. Rákóczi Ferencz szabadságharcát megnyitó dolhai csatában elesett kurucok emlékére felállított oszlopot e hó 8-ikán avatták fel ünneplényesen Dolha község főterén, a hol a csata valószínűleg vége ment.

Mert hajdan itt szabad térség volt s Dolha községe csak később települt át mostani helyére, az erdős hegyek által környezett és a Borzsa folyó által átszelt síkra. A csata idejében még egy a fővölgybe nyúló mellék völgy lejtőin állott a község.

Tekintve a terepviszonyokat, biztosra vehető, hogy a döntő csapás épen azon a helyen történt, a melynek egyik részén a mai Fő-tér fekszik.

Ezért határozta el az emlék létesítésére *Hatfaludy* László főszolgabíró vezetésével megalakult bizottság, hogy az emléket itt állítják fel.

Az emlék színes homokkő talapzaton áll, hazai fehér márványból készült oszlop, melynek tetején kiterjesztett szárnyú turul madár áll. Az emlékmű igen sikerült s valóban díszére válik a Fő-térnek, melyet a görög-katolikus templom és paplak, a Teleki grófok bástyákkal környezett kastélya s az állami és községi iskolák épületei vesznek körül.

Az ünnepély szép sikere főképp *Teleki* grófnak, a kerület képviselőjének és a hazafias görög-katolikus papságnak köszönhető.

Az ünnepély a görög-katolikus templomban a munkási püspökség vikáriusának vezetésével és a környékbeli papság segédletével megtartott ünnepi gyásztisztasítással kezdődött. A templom nem fogadhatta be a környékről egyházi zászlókkal felvonult nagyszámú népet, úgy hogy annak nagyobb része kint énekelte megható egyházi énekeit. A gyászmise után a papság és az öket követő hívek zászlókkal az emlékoszlop föl szenteltetéséhez vonultak. A bemutatott fényképfelvétel azt a pillanatot örökíti meg, a melyben a papság áldást mond az ünneplő népre.

Az egyházi szertartást a községi előjáróság-

A DOLHAI RÁKÓCZI-ÜNNEP.

Maurer Mór amatőr fényképész.

nak a község házában megtartott ünneplényes gyűlése követte, melyen az emléket a törvényhatóságnak átadták.

Ezután az emlékoszlopnál hangzott el több hazafias beszéd és dal. Közben a Teleki-kastély kapuja fölötti bástyáról megszólalt a tárogató és a nép áhitattal hallgatta a régi, szép kurucz nótákat.

Minden beszéd után egy-egy díszes koszorút helyeztek el az emlékművön. Dolha község koszorúját *Demjanovits* címzetes kanonok tette le.

A beszédek közül különösen nagy hatást tett a népre *Balog* Mihály püspöki vikárius beszéde, melyet rutén nyelven Rákóczi szabadságharcáról tartott és a melyben lelkes szavakkal esetezte azt az összetartást, mely a magyar és rutén népet ezer év óta jóban és balsorsban egyesíti és a mely soha sem fog megszűnni.

Megható volt az oszlop körül a népiszkolai ifjúság csoportja, mely több száz nemzetiszínű kis és nagy zászlóval, tanítói vezetéssel állt körül fel. Elismeréssel kell megemlékeznünk úgy a máramaros-szigeti felsőbb tanintézetek tanáraitól, mint a népiszkolák tanítóitól, a kik legbuzgóbb hazafias lelkesedéssel mindent elkövettek az ünnepély díszének és jelentőségének emelésére.

Az emlékoszlop felavatását közebed követte, majd este igen sikerült táncmulatság fejezte be.

A dolhai lakosok közül is 1703 június 7-iki csatában (a néphagyomány szerint) különösen a Kukla-család tüntette ki magát. Ez a család most is virágzik. Bereznik község lakosságának pedig majdnem fele «Kurucz» nevű s ezek a kurucok az ünnepélyen természetesen nem hiányoztak.

Maurer Mór.

AZ A BIZONYOS «MIKOS.»

Elbeszélés.

Ira MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Minden jog fenntartásával.

(Folytatás.)

Szegényes volt a menyegzői program. sőt sivár, de mint a matt szöveten annál jobban kitündöklik a piros selyem mási, ennek a programnak is volt egy mozzanata, mely Bécs legpompásabb esküvőit is fölülmúlja fényben. A jegyespár ugyanis közvetlen a templomba indulás előtt megmutatja magát menyegzői díszben a Burgban, a császár és császárné audiencián fogadja, jelen lesz Mária Luiza főhercegnő is, a ki menyasszonyi lévén, kiváncsi az ilyesmire. Emberi természet örök törvénye. Mindenki a legközelebbi stáció iránt érdeklődik. Öreg asszony szívesen jár temető-

sekre, eljegyzett leány menyasszonyokat nézeget.

Ezzel az előleges czeremóniával tehát maga az udvar is némi szerepet visz az Akli esküvőjénél, a mi nagy szenzáció a loyális birodalmi városban. Az utczákat és a templomot el fogja lepni a közönség, rossz élczeket és szójátékokat fognak gyártani a kávéházakban és a söröző helyeken az elmés bécsiek. Magának a császárnak is gyengeje volt az ilyen hatásos seónak rendezése, melyek a nép fantáziáját csiklandozzák, csak a fa rügyezik ki magától, de a népek szívéből a szeretetet harapófogókkal kell kihúzni s a legjobb harapófogók az ilyen színes mutatványai a leereszkedésnek és a jó szívnék. Kétszer-háromszor is benyitott az utolsó napokban a kabinetrotájába, a hol az Akli címzer készült nagy titokban. (Insignis Nobilis Familiae Akli de «Akli».) A paizson egy kétéfű kanári madár zöld mezőben, az egyik kanárféj csőrében egy töviság, a másik csőrben egy arany karikagyűrű. A címzer Kolowrat gróf ötlete volt, czélzás a Napoleon-versre, jelezve annak kétértelműségét és kettős következményeit a tövisággal és a jegygyűrűvel.

A császár meg volt elégedve a találó gondolatlalt, de az udvari heraldikusoknak nem igen tetszett, csipkedték is egy kicsit Kolowratot a természetellenes kétéfű kanári madár miatt, kivált a főhercegek, a kik bibelődnek az ilyesmivel.

— Ej, ugyan hol vette az ördögös Kolowrat a csodálatos tojást, melyből ez a szörny-szárnnyas támadt?
— A tojás normális volt — mentegetőzött a gróf, — de tényleg én követtem el a hibát: pusztá meggondolatlanságból a kétéfű sas alá tettem, hogy az költse ki.

Szóval az udvart is élénken foglalkoztatta az Akli házassága. Az egyszerű alattvalók abban szórakoznak, hogy a magok kicsi, egyhangú dolgaik közé beviszik szórakozásul a világeseményeket is. Nekik esinalja Napoleon a csudákat. A hatalmasok megfordítva teszik. Ők a kis dolgok után futnak, hogy a megrázó nagy események fölé, melyek közt életük lefolyik, ezeket emeljék. Egy elveszett tartomány feletti keserűséget egy megnyert pikét játszma feledteteti el egy percze. Egy idegen számára insecenrozott boldogság elföldi valamiképen a boldogtalanságot, melybe a saját gyermeküket taszítják.

A császár nagy kedvteléssel merült el a bohó-

ZALA GYÖRGY — BÁLINT ÉS JÁMBOR PÁLYAMŰVE.

ságba, figyelme mindenre kiterjedt. Egy udvari kurirt menesztett Nagy-Szöllőse Ráthonyihoz, a ki a vaskorona-rend harmadik osztályú keresztjét vitte és egy rózsafa-szekrényt valamely ajándékkal.

Egész Nagy-Szöllős lázban volt, Ráthonyi István viceispán uram az izgatottságtól remegve nyitotta ki a ládát, körülállva azt szent áhitattal a megyei tisztikar és a családtagok. Azt hitték, az Aladin mesebeli kincsei vannak benn felhalmozva, de milyen nagy volt a meglepetésük, mikor végre a tömérdek selyempapíros közül, a mibe be volt göngyölgetve, kihámozódott a Ferencz császár carrarai márványból faragott mellszobra.

Az esküvő reggelén Ő Felsége még tán korábban kelt, mint a vőlegény. Megtekintette a Ludovika császárné ajándékát, egy láda ezüstöt, melyen már rajta volt az Akli czímer, a különös kanári. Mária Luiza egy gyönyörű faragványú esontlegyezőt fog adni a menyasszonynak. A császár azután a maga ajándékait sürgette meg a kabinetirodában, az aláírandó

okmányokat. Türelmetlenül nézegette az óráját, míg végre behozták és aláírta.

— No, most már jöhetnek.

Bement a királyné lakosztályába és szokása szerint közölte vele éjjeli álmát, a mit a királyné is rendszerint viszonzott. (Mert akkoriban még álmodtak az emberek.) Úgy mond, megjelent előtte a megboldogult Kovács ezredes és így szólt hozzá: «A másvilágról jövök, hogy fölségednek gyermekem iránti jó-ságát megköszönjem.»

«Úgy, és mi ujság a másvilágon?» — kérde ő.

«Semmi különös, — felelte az ezredes, — csak annyit jelenthetek fölségednek, hogy az Isten elrendelte ma délután, miszerint fölséged további életfolyamatjáról új lapot nyissanak a végzet könyvében.»

S ezzel az ezredes eltűnt, eloszlott, mint a pára.

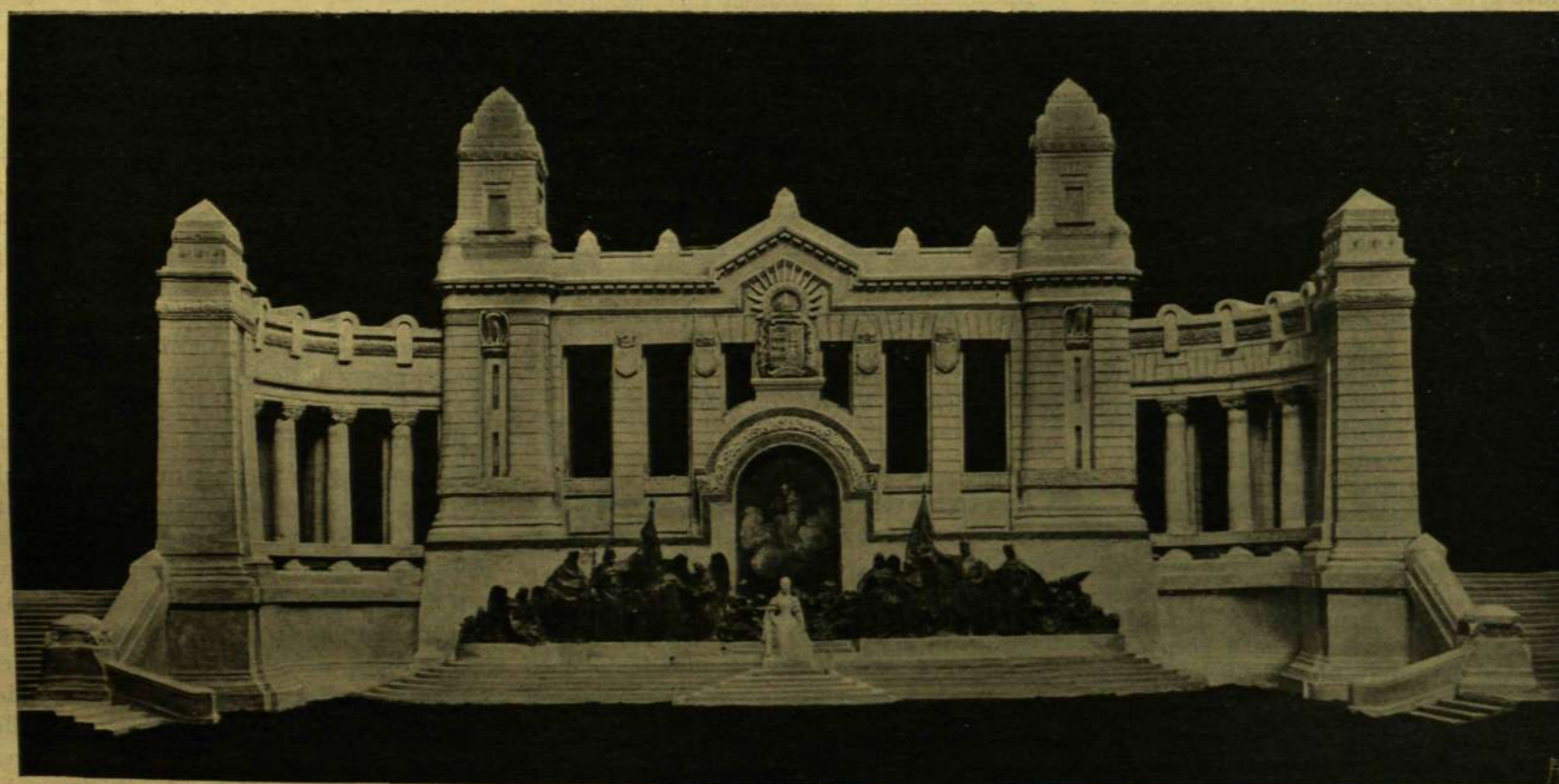
E csodálatos álomról beszéltek, miközben a császár azt is felemlítette, hogy az álom után nyomban fölébredt és többet nem tudott el-
aludni, álmatlansága azonban ez egyszer nem

maradt gyümölcstelen a hazára nézve, mert egy új uniformis-gombot fundált ki, a mit a Splényi-ezred egyenruháján kíván legelsőb-
bemutatni s még ma hozzá fog a kivitelhez udvari ötvöseivel. Ezekről beszéltek s a felséges asszony bizonyos megelégedéssel és büszkeséggel pihenteté szeméit a hosszúkás koponyán, melyben az említett gomb eszméje forr, midőn a kamarás jelenté, hogy a vőlegény és menyasszony immár a kék teremben vannak, kegyes kihallgatást kérve Ő Felségeiktől.

— Menjünk Ludovika és te is Luiza — szölt a császár élénken — és legyetek kérlek nyájasak irántuk. Hiszen minden ember egyformán az Isten alkotása.

— Oh, természetesen, — felelte a császárné. A felségek beléptek és szembe találták kéz-
kezet fogva a jegyepárt, hófehér ruhában a menyasszonyt, fehér koszorúval, alakja mint a liliumé, sőt az arca is olyan tiszta, olyan fehér.

Nini a Burg «fehér asszonya» — mennyasz-
zony korából! — jegyez meg vidáman a császár.

FADRUSZ JÁNOS — KORB ÉS GIEGL PÁLYAMŰVE.

AZ ERZSÉBET-EMLEKSZOBOR PÁLYATERVEI.

A felségek beléptén tőrdre ereszkedtek.

— Keljenek fel, — inté a császár. — Nem sokára az Isten előtt fognak térdepelni, egész alázatosságuk legyen most az övé.

— De szép ő, mamám, — sügta a főhercegnő a mostoha anyjának.

A császárné közelebb szólította a menyasszonyt, a ki láthatólag elfogódva, remegve, hosszú uszályos ruhájába akadozva közeledett a felséges asszonyhoz és előre nyújtott kezét megcsókolta.

— A császár Ő Felsége igen jó szívvel visel-tetik ön iránt, gyermekem és én is kívánom, hogy boldog legyen.

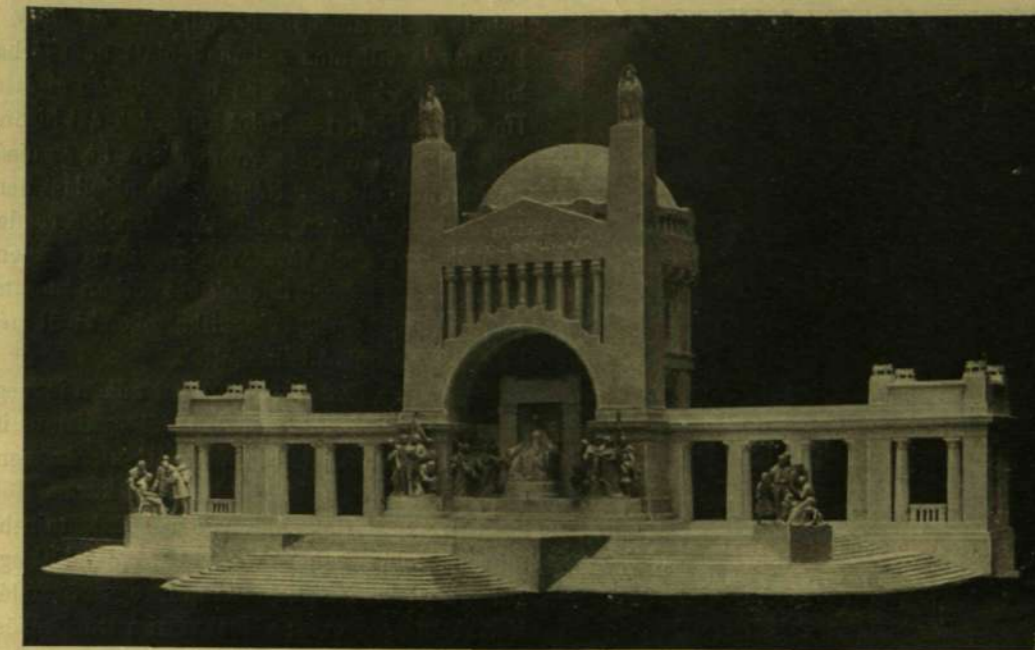
Aztán megnézegette figyelmesen, kegyes jó-sággal, szelidséggel.

— Igen csinos asszonyka lesz, — folytató — csak aztán . . .

Ilona piros lett, mint a rózsza.

— Csak aztán jól viselje magát, legyen jó keresztény és hű feleség. Jöjjön, jöjjön csak ide!

Egy asztalkához szólította, a hol a láda állt kinyitva, csillogó, gazdag ezüstneművel.

MÁTRAI LAJOS GY., IFJ. MÁTRAI LAJOS — ÉS HIKISCH REZSŐ PÁLYAMŰVE.

MARGÓ, POPPER — SCHEER ÉS FISCHER PÁLYAMŰVE.

— Ezzel óhajtom megsegíteni a háztartásban.

— Fölséged igen jó hozzám, — rebegte a menyasszony és egyszerre előtörtek a könnyei.

— Már megint sír? — szölt közbe a császár bátyadán, sajnálkozóan. (Nem szeretett könnyeket látni.) Akli, én magának adtam őt, de nem szeretném valaha hallani, hogy ő sír. Ehhez tartsa magát Akli, gonosz csont!

A császárné pedig felette csodálkozék, hogy miért fakadt sírva épen az ezüst látásán, mikor ő inkább örömet várt ettől.

Mária Luiza kedves mosolylyal nyújtotta át a maga ajándékát, a legyezőt.

— Papa megengedte, hogy én is emlékében maradhassak e csekélység által, mert remény-
lem, hogy néha a kezébe veszi.

— Mint szent ereklyét fogom őrizni hol-tomig, — felelte szakgatott hangon és a szívé-
hez szorította.

— Sajnos, — szölt most a császár, ravasz-
kodó szerénységgel és sajnálkozással — én csak jókívánatokkal jöhetek. Nekem nincsenek sem ezüstjeim, sem osecsebecsém, nekem csak papi-
rosaim vannak, én hát a nemességgel ajándé-
kozom meg önt Akli, itt van a nemeslevele és itt az új Akli-czímer. Csakhogy most már ha
insurrectio lesz, carissime, — tette hozzá tré-
fásan, — ön is tartozik fölkelni.

— Bármely percben szívesen ontom a vére-
met fölségedért.

TELCS EDE — TÖRTY EMIL PÁLYAMŰVE.

AZ ERZSÉBET-EMLEKSZOBOR PÁLYATERVEI. — Erdélyi fényképei után.

— Jó, jó, amice. De hogy a véret ont-hassa, ahhoz az kell, hogy vére legyen. Hogy pedig vére legyen, ahhoz az szükséges, hogy mindig legyen egy kis peccsenyője és egy pohár jó bora s azért aztán mégis csak lehetővé kel-
lett tennem, hogy az a famozus Akli nevű falu donációképen . . .

— Oh, felséges uram, — mondá meghatva Akli és az ő szeméből is kiszivárgott egy csöpp könny, — ez már túlságos, ez már sok, hiszen én a falut csak azért óhajtottam, hogy az Ilona az enyém legyen.

— Akkor épen meg vagyunk fordítva, caris-sime, mert én meg azért adom a falut, — szölt a császár, — mivel ő az öné, respektive az ő hozományja gyanánt adom. (S ezzel elkezdte olvasni a kezében levő dinatiós levél szövegéből: Ad Dominam de Nicolaus Akli de eadem.) No, csak semmi szó és hálálkodás. Ön úgy se kap most semmit. Azaz, hogy egy tanácsot mégis kap. Ne írjon többé verseket. És még egyet. Ne felejtse itt az okmányait, mert meg találok banni a dolgot.

Akli átvette a leveleket, de egy szót se bírt mondani a nagy lelki felindulásban.

A király 1888. évi czéltáblája a budapesti polgári lövész-egyesületben.

József nádor czéltáblája a nádorsága 50 éves jubileumkor tartott díszlövészetéről a budapesti polgári lövész-egyesületben.

A császár felhasználta ezt a pillanatot, elmenekült a térdreborulása és a kézesőjka elől s elshuánván a meglepett menyasszony mellett, megcsipette kedélyesen az állaeskáját: — Nos, nem félünk kicsike, mi? . . . Hát csak szeresse ezt a gonosz embert és ha rossz talál lenni, ne felejtse, hogy az öreg császár itt lakik a Burgban. Pá, kedvesem. Most már menjenek! Sok szerencsét.

S hirtelen léptekkel eltűnt a jobboldali ajtón, karjaira fűzven egyik oldalról a császárnét, másikkól a leányt.

(Vége következik.)

BELGRÁD A KATASZTRÓFA UTÁN.

Szerbiai levelezőnk től.

Szerbia a meglepetések hazája. A legnagyobb eseményeket is nyugodtan fogadja a közönség s a mi legizgalmasabb: Belgrádban az is csak természetes dolog. Midőn az emlékezetes éjszaka után hajnali négy órakor a konaktól alig ötven lépésnyire fekvő lakásomból kiléptem és a katonai kordonon át a közönséghez juthattam, az első szó, a mit hallottam, az volt: «Bozij sudi je bio.» (Isten végete volt!) Ezt hallottam aztán mindenfelől. Reggel hat órakor már sokan napirendre tértek, a katonák pedig csapolták a hordókat, a tisztek az «Athené»-ben pálinkáztak, a katonazene vigan szólott. Nemcsak a megölt királytól való szabadulás lelkesítette az embereket, mert hisz sokan szívük mélyéből sajnálták, de hát a szerb ember már olyan, hogy bevégzett tényeket nem igen bolygat. A halotti tor is mulatságzamba megy.

Az utca képe aznap csak annyiban különbözött a mindennapitól, hogy az üzletek délig

zárva voltak — mert hisz az eseményt meg kellett a kocsmában beszélni — és hogy a lövasút és villamos a konak előtt nem járhatott, mert a katonaság az utat teljesen elzárta. Hogy itt a királyi családot kiirtották, azt bizony egy idegen sem vette volna észre, ha az újságokban nem olvassa. Néhány különkiadást nem tekintve, a délután megjelenő lapok a rendes napi tartalommal, tárczával, regényekkel jelentek meg, sőt némelyik csak két sorban tudatta, hogy a reggel említett legyilkoltakon kívül még három tábornokot is megölték.

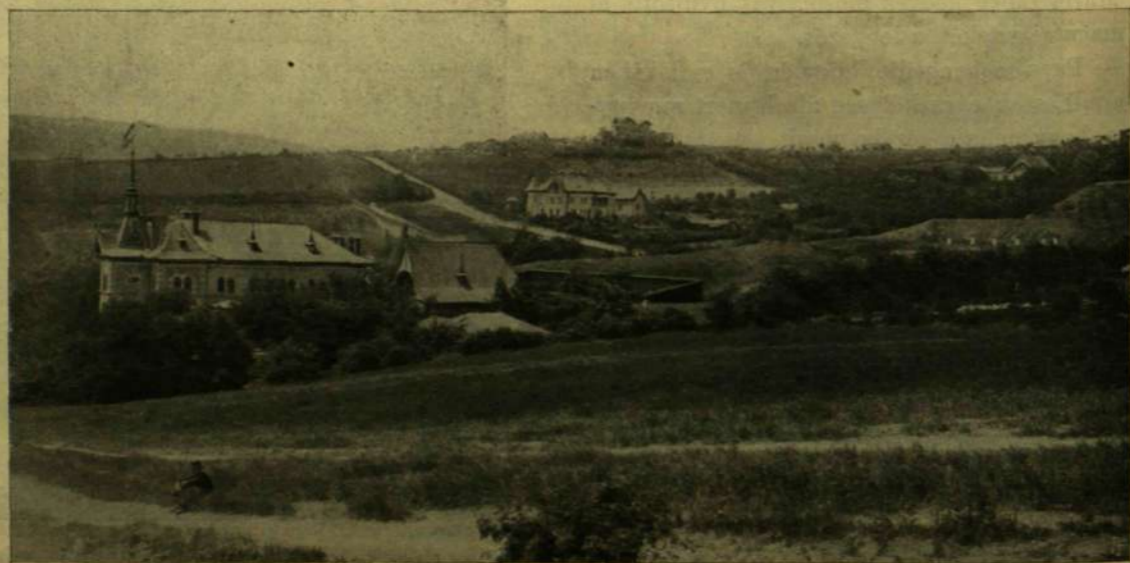
Nemcsak a férfiakon, hanem a nőkön is meglátszott a teljes közömbösség, sőt cynismus is. A végzetes napon délben a Mihály-utcán mentem végig. Megvolt a rendes, napi korzó. Hölgyek, urak, tisztek, katonák vegyest, mintha mi sem történt volna. A «Ruski czar» előtt egy golya lépdelt. Hallottam, a mint egy növendék lányka megjegyezte: «Most viszi a trónörökös a konakba.» Ilyen a belgrádi nép! A megrendítő események iránt ép úgy közömbös, mint a hogy hidegen hagyják a lelkesítő dolgok is.

Midőn reggel 4 óra felé a Terázian parancsnokló tiszti kiadta a jelszót, «Eljen Karagyorgyevics», a néhány száz főre emelkedett tömeg utána kiáltotta, «Zsivio Karagyorgyevics». A katonaság 9 órakor d. e. elvonult; senki a városban a kiáltást önként nem ismételte. A királyválasztás is úgy történt, mintha valami közönséges törvényhozási akcióról volna szó. A konak fogadó-termében lefolyt választás nem izgatta a kedélyeket. A folyosókon a képviselők és szenátorok összeverődtek, közömbös dolgokról beszéltek. A választás pár pillanat múlva volt, Zsivio Karagyorgyevics, megvan a király! Zsivkovics igazságügyi miniszter kirohant a konak teraszára, mely alatt két század gyalogság és mögötte vagy 500 ember foglalt helyet. A polgársághól alig láttam ott valakit.

Dél leélen, mindenki hazament ebédelni. Hisz csak királyt és dinasztit választ a nemzetgyűlés! Jön aztán a rendőrség parancsa: háromnapos istentisztelet, a házak fellebögőzandók! Nem mintha a szerbeknek nem kellene Karagyorgyevics, hanem a lelkesedést itt meg kell parancsolni.

Belgrád népét, azt hinné az ember, most az új király bevonulása izgatja. Erről egyelőre szó sincs. Ez a kérdés mostanában csak a riportereket bántja, kik Európa valamennyi sarkából idereseglettek.

A konak volt az az egyedüli hely, a hová a belgrádi közönség első nap tódult. A borzasztó éj rombolásait a palota kívülről is mutatta. A Milán-utczára néző homlokzat harmadik ablaka, úgyszintén az udvarra nyíló második ablak ki volt feszítve, az ablaklécek összetörtve, a zsulugátek törötten lógtak. A parkban szétszórtan sáros tisztá sapkák hevertek — és kívül katonabandás hadsereg állott. De reggelig ezt is megunták nézni. A többi középületben minden úgy működött, mintha mi sem történt volna, az első pár nap csak abban különbözött a többitől, hogy az íróasztalok mellett katonatisztek telepedtek le.

A budapesti polgári lövész-egyesület lövöldje a Marczibányi-téren

Az idegenekre azonban ez a borzasztó éj felejthetetlen lesz. Reggel kettőtől négyig a folytonos lövöldözés és ordítás — azután pedig maga a hir, az ablakból kidobott holttestek, a sok megölt ember és kiontott vér. Nyolcz órakor kezdtek a koporsókat a konak felé szállítani, — bizony borzalmas látvány volt. A szerbek általános részvétlensége csak hozzájárult ahhoz, hogy a szerencsétlen fejedelem iránt szánalmas részvétet érezzünk.

A szerbeket csak egy dolog képes nemcsak sodrukból kihozni, hanem valósággal lázba ejteni, a politika, a pártküzdelem. Jellemző erre nézve egy szenátor kijelentése, ki, miután a nemzetgyűlés három óra hosszat nem tudott megegyezni a király elébe küldendő küldöttség összeállítására felett, bosszúsán ott hagyván a termet, azt mondotta: «Királyt öt perc alatt választottunk, küldöttséget három óra alatt nem vagyunk képesek összeállítani.»

Minden politikai csekélység képes a szerbet a legvégzetesebb tette ragadni, de mihelyest befejezett tényre áll szemben, melyről látja, hogy azon változtatni nem képes, azt mentegetni és szépítenni, sőt üdvösnek és észszerűnek elismerni azonnal kész. A belgrádi publikum közömbössége nem flegmatikus természetének következménye, sőt ellenkezőleg, nagyon is sangvinikusok, de csak akkor, ha biztosítva érzik magukat a sikerrel.

Belgrád városa se nem keleti, se nem nyugati, hanem — Balkán. Fekvése igen festői, de utozái még nagyrészt rendezetlenek, Sándor király alatt Belgrád sokat emelkedett és szépült. Legszébb része a Kalimegdán- és a Milos-utca közötti városrész. Vízvezetéke van ugyan, de csatornázása még nincs.

Az új korszaktól sok mindent várnak a szerbek — mint Zsivkovics miniszter mondotta: a jölett, boldogság és hatalom korát! X.

A BUDAPESTI POLGÁRI LÖVÉSZ-EGYESÜLET ÜNNEPE.

Emlékezetes díszlövészetet rendezett június 7-től június 14-ig a budapesti polgári lövész-egyesület a hetvenedik életévet most betöltött József főherceg tiszteletére, ki atyja, a nádor halála óta örökös főlovászmestere a lövöldnek.

A budai polgári lövöldét még 1696-ban a törökök gyakori betérései ellen való védekezés céljából állították fel. Mint akkortájtban minden nagyobb város, ú. m. Pozsony, Székesfehérvár, stb., Buda polgári is alakítottak egy katonailag szervezett polgárorszapatot, melynek épülete az akkori német világban «Das Schiesshaus» elnevezéssel a budai Sáncz- és Száraz-utca közti telken, a mostani Szegényház-utczában állott, hol a polgárcsapat vasárnaponként gyakorolta magát a lövésben. A katonailag szervezett lövészesapatok élén az illető városokban állomásozó katonaság egy századosa állott és háború idején a polgári lövészek néha ütközetekben is részt vettek. 1790-ben lett a budai lövöld fővédnöke Sándor nádor, ki ezt a tisztelet haláláig, 1796-ig viselte, a midőn öccse, József nádor lett a lövöld védnöke, kinek 50 éves jubileumát a budai polgárok nagy ünnepélyllyel ülték meg az 1846-ik évben, a mit számos képen

örökítették meg, melyek az egyesület dísztermében most is láthatók. A budai lövöldnek nemcsak a nádori család volt hártfogója, hanem néhány főúri család is.

A szabadságharc után nagy kárt szenvedett a budai lövöld, mert a drága, részben családi ereklyéket képező fegyvereket elkobozták és a lövészet körökét feloszlatták. 1850-ben a katonai kincstár vette át az épületeket; 1852-ben I. Ferencz József Ő Felsége meglátogatta és három lövést tett egy még most is megőrzött czéltáblára. 1861-ben Paulovics László budai főpolgármester közbenjárására és áldozatkészsége folytán ismét megnyílt a régi látogatottságnak örövendeti a lövöld. Állandó rendezte tagja és buzgó látogatója volt a néhai miniszterelnök, gróf Andrássy Gyula is, ki évekig itt gyakorolta magát a czéllövésben. 1871-ben Érczhegyi Ferencz főlovászmestere alatt nagy nemzetközi lövészetet tartottak, melyen a hazai lövészeket kívül számos külföldi lövész vett részt.

1880-ban a budai városrész folytonos fejlődése miatt a főváros ötven ezer forintért kisajátította a lövöld helyiségét; három évig a katonai lövöldbe jártak a tagok, míg nem 1885-ben vétel útján megszerezte az egyesület a Leitner-féle tégláégető telket a Nagy-Rókus-utca végén, melyet ugyanazon év október 5-én nagy ünnepélyességgel nyitottak meg. 1886-ban Buda vára visszavételének kétszáz éves évfordulóját is nagy ünnepélyességgel ülte meg a lövészegyesület. 1888 június 24-én a király Albrecht főherceg kíséretében meglátogatta a lövöldöt, a mit egy olajfestményi képen örökített meg. 1890-ben a nagy német lövész-szövetség berlini díjlövészetén Szávoszt Alfonz vezetés alatt vett részt az egyesület s értékes selyemszálót hoztak haza onnan. Ugyanezen évben egyesült a szintén a múlt század elején alakult pesti lövöldével, melynek 1840-ben épült régi lövöldháza a jelenlegi Lövöld-téren volt s díszes nagyterme sokáig szolgált a régi pesti fiatalok mulatságainak színhelyül. Az egyesült lövöldök tiszta vagyona most kétszázhatvan ezer korona értékű, a tagok száma pedig kilencszázon felül van. A budai lövészegyesület évtizedek óta mindig vezérszerepet vitt a fővárosi közéletben. A lövöld dísztermében körös-körül elhelyezett életnagyságú olajfestmények egész sorozata mutatja, hogy a főlovászmesterséget már a múlt század elején a város legtekintélyesebb családjaiknak tagjai vitték.

Télen, mikor a lövésport szünetel, a budai oldalon híres pénteki vacsorákon vitatják meg a közügyeket, melyeken igen gyakran részt vesz a budaiak népszerű képviselője, Darányi Ignác miniszter is.

*

A lövész-egyesület mostani ünnepélyét abból az alkalomból rendezte, hogy legfőbb főlovászmestere, József főherceg ez évben töltötte be 70-ik évét. Az ünnepély napján június 7-én már reggel 8 órakor megkezdődött a díszlövés. Délután a lövöld díszes helyiségébe hölgyek is nagy számmal gyűltek össze. Félhárom órakor érkeztek: Darányi, báró Fejérváry miniszterek, Gromon államtitkár, herceg Lobkovits hadtestparancsnok, Márkus József főpolgármester s még sokan; majd József és József Agost főherczek Augusztia főherczegasszonnyal, kiket Járítz főlovászmester üdvözölt.

A czéltáblánál József főherceg háromszor lött, azután átadta a helyet József Agost főherczeknek, a ki szintén háromszor lött a czélba. Lövései pontosak voltak s mikor a lövészet ünnepies megnyitásának formaszáma véget ért, jó kedvvel kezébe vette újra a fegyvert s most már egészen rendszeresen versenyzett. Augusztia főherczegasszony is kedvet kapott s nem győzték neki tölteni a fegyvert. Lobkovits herceg és a felesége, báró Fejérváry Géza, Gromon Dezső egymásután állottak lövő-állásba. József Agost főherczeg, a ki kitűnő czéllövő, átment a háromszáz méteres czéltáblához s ott is kiváló eredménnyel lött, majd a százötven méteres czéltáblán egyszer a középpontba lött. Valaki a körülállók közül megjegyezte: «Ez egy hordó sört kóstál!» «Megrendelem a hordó sört!» válaszolt nyájasa a főherczeg s egy lövész elsietett, hogy a hordó sört csapra ússék. Augusztia herczegasszony a husz körös czéltáblán kétszer lött tizenkilenczet s rendszerint a fekete pontba lött.

Két óra hosszáig lövöldöztek a fejedelmi vendégek s azután kivonultak a kertbe, hol a lövészekkel együtt lefényképezték őket. József Agost főherczeg kívánságára még a pisztolylövésben próbálkoztak meg. József Agost főherczeg megkapta a mesterlövő czímet s Járítz Andrást főlovászmester a

József főherczeg látogatása a budapesti polgári lövészegyesület ünnepélyén. (A közepén áll József főherczeg, tőle jobbra sorban állnak gróf Szápáry huszárszázados, Járítz Andrást főlovászmester, Augusztia főherczegnő, Libits Adolf udvari tanácsos, Szócs Andrást lövész-egyesület gazdája, Lobkovits herczegnő, Zichy grófno udvarhölgy, Darányi miniszter, Sauerwein Károly bizottsági tag, József főherczegtől balra Gromon Dezső államtitkár, József Agost főherczeg, Rácz Károly fővárosi bizottsági tag, Mathéidesz Dániel, Vándory József lövész-mester, Lobkovitz Rezső herczeg, Kormos Gyula lövész-mester, Surányi tércparancsnok, Mauthner Károly lövész-mester.)

jelenvoltak éljenzése közben föltűzte mellére az egyesület mesterlövő-jelvényét. Szép szöglövészeket löttek Augusztia főherczegasszony, ki fölváltva jobb és bal kézzel lött, Lobkovits hadtestparancsnok felesége is. Már alkonyodni kezdett, mikor a vendégek abbahagyták a lövöldözést. József főherczeg 12, József Agost főherczeg 120, Augusztia főherczegasszony pedig 92 lövést tett.

A czéllövés többi napjai június 9., 11. és 14-ike voltak, e napon dől el a czéllövés eredménye.

Díjak voltak: a király adta 30 drb. husz koronás aranya, külön-külön szép díszítéssel; József főherczeg ezüst serlege; Lobkovits és neje szintén ezüst serleget adtak. Díjakat adtak: a főváros, a honvédelmi és földmívelésügyi miniszterium; külön báró Fejérváry és Darányi miniszterek s ezenkívül pénzintézetek, egyesületek és magánosok. Járítz Andrást főlovászmester június 14-ikén este hirdette ki az eredményt. Mesterlövő czímet is jelvényt nyert József Agost főherczeg a pisztoly-czéltáblán; továbbá Grawitsch Tivadár és Diell Agoston a 150 méter távolúságu fegyver-czéltáblán; ifj. Lövinger Mór és Gyulay Elemér dr. a pisztoly-czéltáblán.

A király által adományozott 30 drb. aranyat emlíkül többek közt osztották ki. Wirth Károly, a József főherczeg által adományozott serleg elnyerésével együtt a «lövész király» czímet is kapta. Rátornyai Zoltán állatorvos a Lobkovits herczegi pár serlegét érdemelte ki. A hölgy czéltáblán díjat nyertek közt van Pártos Gyuláné, (Bartolucci Viktoria) az operaszínház művészöje is. Férje Pártos Gyula építész (lövész-mester) szintén elsőrendű kitüntetésben részesült. A díjak kiosztását mulatság és tájízjáték követte.

Markó Miklós.

BOLYGÓK FÖLFEDEZÉSE.

Midőn a négy kis bolygót a Mars és Jupiter pályája közt fölfedezték, több mint 38 évig nem vettek észre olyan újabb bolygót, mely ehhez a csoporthoz tartoznék. Egy nyugalmazott német postahivatalnok, Hencke vette észre először ezt az újabb bolygót s két évvel később még egy másikat. E fölfedezéseiben olyan módszert használt, melyet utána mások is sikerrel követtek. Jó látóéve volt s a szerint a terv szerint járt el, hogy minden csillagot, melyet meglát, följegyez a mennybolt térképén. E munkája közben bukkant a két kis csillagra, melyek a többi csillagok közti mozgásukkal bolygóknak bizonyultak. Ezóta, a múlt század közepe óta alig múlt el év, hogy egy-két újabb bolygót föl ne fedeztek volna s nem egy csillagász, sőt a mennybolt jelenségei iránt érdeklődő laikus is, hirtérve tett szert ezáltal. Legtöbbre egy Godechmidt nevű párisi festő vitte, a ki padlásszobája ablakából tízenegy bolygót fedezett föl, egy ízben egy este kettőt. Ez új bolygók legtöbbje gyöngye fényű pont az ég sötétségén, mert természetesen a fényesebb

csillagokat előbb fedezték fel. Ezért vált szükségessé, hogy mind nagyobb és nagyobb erejű messzelátókat készítsenek, melyekkel sikeresen lehessen új bolygókat kutatni. Ez a munka mind nehezebb s mind kevesebb sikerrel járó lett. Könnyen el lehet ezt képzelni, ha megmondjuk, hogy a messzelátóban látható parányi csillagok megszámlálhatatlan seregét csillag-térképekre pontosan, csillagról-csillagra föl kell jegyezni s ezeket a bejegyzéseket időről-időre összehasonlítani a mennybolttal, hogy valamelyik kis csillag nem változtatta-e meg azóta helyét. Mindazonáltal e fáradságos módszerrel 1891 őszig nem kevesebb, mint 322 kis bolygót sikerült fölfedezni, melyek legnagyobb része, fényükrel ítélve, alig néhány földrajzi mérföld átmérőjű.

A mondott évben Wolf német tanár a bolygók kutatásának új módszerét kezdte alkalmazni az által, hogy segítségül vette a fényképezést. Nagy fényképező-lencsével fotografálta az ég kisebb darabkáit; a lemezeket azonban sokszor teljes két óra hosszat kellett exponálnia. Mivel pedig az egész mennybolt minden nap látszólag megfordul a föld körül, a fényképező-lemezeket is megfelelő mozgásban kellett tartani, hogy a csillagok megmaradjanak a lemezek egyugyanazon helyén. Nyilvánvaló, hogy ez csak nagy nehézséggel s megfelelő elővigyázat mellett történhetett. Ha aztán sikerült ily úton jó felvételt kapni, ezen a leggyengébb fényű álló csillagok, mint apró pontocskák voltak láthatók, melyek nagytóval nézve, köralakúaknak látszanak. Ha azonban mozgó bolygó van közöttük, ez a felvétel két órai ideje alatt valamivel változtatta helyét s ezért a fényképen vonalalakúnak látszik. A lemezek pontos megvizsgálása útján tehát a csillagpontok külsejéből meg lehet itélni, bolygóval van-e dolgunk, vagy nem. Ez a munka nehéz és roppant gondosságot kíván, ha a tévedést ki akarjuk zárni s ha elvégeztük, utána kell még nézni a mennybolt megfelelő helyén is, hogy csakugyan megvan-e ott az így felismert gyöngye fényű bolygó. A régebbi eljárásához képest természetesen ez a fotografiai módszer sokkal egyszerűbb és sikeresebb; tíz év alatt csaknem másfélszáz új bolygó fölfedezésére vezetett. Ezek legtöbbje oly gyöngye fényű, hogy csak a legerősebb messzelátókkal lehet észrevenni s maga Wolf tanár azt mondja, hogy az általa fölfedezett 60 bolygó között egyet sem látott magán az égen, hanem csak a fényképező-lemezen. Más csillagászok azonban megfigyelték ezeket úgy, hogy ki tudták számítani pályáukat a nap körül s helyzetüket a kis világtétek tömegében.

A bolygók kutatása terén a legújabb haladás az, hogy olyan optikai készüléket szer-

DANKÓ JÓZSEF — PAPP GYULA ÉS SZABOLCS FERENCZ PÁLYAMŰVE.

kesztettek, melynek segítségével a fényképező-
lemezek fázadságos és időrabló végig vizsgálá-
sát meg lehet takarítani. Ezt a készüléket egy
Pulfrich nevű jénai csillagász szerkesztette,
neve stereo-comparator s nem egyéb, mint oly
stereoskop, melyen mindkét szemünk egy-egy
nagyító üvegen keresztül két megfelelően el-
helyezett fénykép-lemezre néz. Ismeretes, hogy
a stereoskopon, bármely csekély eltérés van is a
két lemez közt, ez rögtön szembeszökik. Ha
például az egyik lemezről hiányzik valami
tárgy, a mely a másikon megvan, a néző, a
mint szeme erre a helyre jut, kellemetlen ér-
zést érez, a csak egyik lemezen levő tárgy úgy
látszik, mintha messzire előre állna a lemezről.
Ha a nevezett készülékben két oly lemezt né-
zünk, melyekre csillagok vannak fotografálva,
akkor minden közben beállott változás azonnal
szembetűnik. Egy a lemezre fotografált bolygó,
mely időközben, ha csak kevéssel is, változtatta
helyzetét, rögtön magára vonja a szemet, mert
előre áll a kép síkjából. E készülékkel Pulfrich
több lemezen, melyeket Wolf tanár régebben nagy
fázadsággal végig vizsgált s melyeken néhány új
bolygót talált, ez utóbbiakat azonnal s a leg-
nagyobb könnyűséggel megtalálta, sőt még egy
új bolygót is fedezett föl rajtuk, a mely Wolf
figyelmét elkerülte. Ez a tény meggyőzőn bizo-
nyítja készülékének hasznavehetőségét; segít-
ségével bizonyára mind több és több új bolygót
fognak fölfedezni.

EGYVELEG.

* **A basutók távirása.** Sajátságos módját gyako-
rolják a távirásnak a dél-afrikai basutók. *Ridoont*
nevű hittérítő ezt így írja le: Egy nagy tököt, mely-
nek belét előbb kivették, a napon gondosan meg-
száritanak. Ezután pedig az üres tök belsejére egy
nagyon vékony száraz kecskebőrt ragasztanak. Ha

most ezt a bőrt dobverővel megütik, ennek a hangja
3—4 angol mérföldre is elhallatszik. A basutó hely-
ségek leginkább a hegyoldalakra vagy szikl
gyegekbe vannak építve. Egy külön e célra alkalma-
zott ór, ki a jelsorozatát jól tudja, a hírt vagy üze-

RÓNA JÓZSEF — LEITERSDORFER BÉLA PÁLYAMŰVE.

netet a tökdobon elveri, a hang a közeli faluba el-
hallatszik, hol azt egy másik ór átveszi és tovább
adja. Ha az ór a hírt jól meg nem értette, vagy pe-
dig az különös fontossággal bír, akkor szomszédjá-
tól a hír ismétlését kéri. A boer háború idejében —
írja Ridoont — habár a harcstér tőlünk több száz

gondolatra jöttek tehát, hogy új-fundlandi kutyá-
kat tanítsanak be mentési szolgálatra. És ez sike-
rült is; a nagyerejű, kitűnő úszó és értelmes ebek
erre a célra nagyon beváltak s most néhány ilyen
kutyá folyton van a Szajna parton a rendőrök kísé-
retében. Úgy tanították pedig az állatokat, hogy
életnagyságban készített s férfi vagy női ruhába
öltöztetett szalmabököket dobtak a vízbe s ezeket
kellett a kutyáknak partra hozni. Eleinte az a baj
volt az ebekkel, hogy ha egyszerre többen úsztak
be, mindnyájan megragadták a bábót s a nagy igye-
kezetben megtörtént, hogy két-három darabra tépve
hozták ki a partra. És erről a túlbuzgóságról leszok-
tatni volt a legnehezebb a négy lábú mentőket, míg
nem végre ez is sikerült s ha ketten ragadnak is
meg egy-egy vízbeesettet, egész gyöngöden úsznak
azzal ki a partra.

* **Adó a kövérekre.** Svédország egyik kisebb
városa a kövér emberekre külön adót vetett ki.
A ki 135 fontnál többet nyom, évenként 14 koronát
fizet; 200 fonttól 270 fontig az adó 30 korona.
Ezentúl pedig minden húsz fontért további 30 koro-
nát kell fizetni.

* **Khinában a kormány pénzverdében** hamis
pénzdarabok is készülnek, melyeket a halottak kop-
orsójában helyeznek el. E nélkül a halott a túl-
világban khinai felfogás szerint nem boldogulhatna.

* **Papír műfogak.** Németországban legújabbban
papirosból készült műfogakat használnak. Az új
találmányról szakavatott fogorvosok nagyon ked-
vező véleményt mondanak. A papiros fogak sokkal
jobbak, mint a porcellán vagy egyéb anyagból ké-
szült fogak, mert nem töredeznek, a meleget vagy
hideget nem érzik meg, azonkívül pedig a száj ned-
vessége sem gyakorol rájuk hatást.

* **Egy hollandiai strásó,** ki nem rég működésének
ötven éves jubileumát ülte meg, ezen idő alatt
80 ezer embert temetett el.

* **Oroszországban évenként nyolcvanhat ünne-
pnapot tartanak.**

MARÓTHI-RINTEL GÉZA PÁLYAMŰVE.

AZ ERZSÉBET-EMLEKSZOBOR PÁLYATERVEI.

SZÉLL KÁLMÁN LEMONDÁSA.

Egy miniszterelnöki carrière végződött be e
léten megint. Széll Kálmán beadta lemondá-
sát. A háborúskodó parlament összes árnyalatai
lerakták előtte a napon hódolatuknak virágait.
Egy virág-boglyán halt meg Széll Kálmán, a
hogy még egyetlen miniszterelnök sem. Azaz
nem halt meg, de hogy halt meg, hiszen a
parlament is csak szinpad. A hős elesik, a
körtina lehull s a következő felvonásban meg-
jelenik újra, ha nem is többé mint miniszter-
elnök, hanem mint a törvénytestület herosa.
Széll Kálmán alakja az újabb politikai élet
egyik vigasztaló látványa. Valóban minden rüt
köröskörül, a följazott szenvedélyek, a párt-
viszályok, fondorlatok, a Janus-arczok mo-
solya, a tanácskozás elromlott hangja, a nem-
zeti fejlődés eszközeinek khaotikus össze-
tévésztése, csak Széll Kálmán pályája maradt
ép, egyenletes, etikailag bevégzett egész. Ab-
ban a perczen, mikor a királytól vett hatal-
mát letette, egy új hatalma kezdődik, egy er-
kölesi hatalma a nemzet felett.

Széll Kálmánt a helyzet buktatta meg, mely
jött és bonyolódott, feltartóztatlan módon.
Bizonyos hibák követték el minden oldalról
s ezek a hibák összejöttek egy csomóba. Az el-
lenzék kibékítésével vette át hasonló zür-zava-
ban a kormányt ötödik év előtt, s garancziát
adott a kisebbségnek a tiszta választásokban és
a kuriai bíráskodásban az iránt, hogy a több-
ség nem fog hatalmával visszaélni, de a kisebbsé-
gtől nem vett garancziát, hogy az szintén
nem fog visszaélni a házszabályokban rejlő ha-
talmával. Azt hitte, esalhatatlan amulettje van,
ha tiszteli a törvényeket.

Tisztelte is, de családások érték. A kisebbség
nem bírta többé elfelejteni a már egyszer
megkóstolt felülkerekedést s egy pár esetben,
mint például egy ellenzéki mandátum meg-
semmisítésénél mindjárt megmozdult benne az
obstrukció gilisztája. A törvények tisztelete
tetszett neki, de csak, ha a törvények is tetsze-
tek. Ily viszonyok közt a kormánynak, hogy az
ügyeket tovább vihesse, kényeztetnie kellett az
ellenzékét, az pedig minden simogatás után
elevebb, szilajabb lett. Így nőtt meg a baj a
parlamentben. Hogy miként nőtt meg bent
a pártban, azt el se mondok, mert az még csak
ezután lesz komolyabb.

Fülöpötzi fénykép után.

SZÉLL KÁLMÁN MINISZTERELNÖK WEKERLE SÁNDORRAL AZ ORSZÁGHÁZ ELŐTTI TÉREN JUNIUS 11-ÉN.

De nőtt kívülről is. Az udvarnak különféle
sok pénzbe kerülő kívánságai támadtak. Csak
úgy egyszerre, épen ebben az évben, mikor az
ország nagy erőfeszítéssel a tisztviselők fize-
tését akarta fölemelni. Ez is kell, az is kell.
Az ember azt hihette volna, hogy a mesés
Indiát örököltük tömördek kincseivel s erre
utaznak Bécsből.

Ehhez járultak az apró ármányok, kanapé-
processusok, liliputi aprehenziók, felborzolt
kakastaréjok, és megtépett pávatollak, egy-egy
szemernyivel nevelve napról-napra a bajokat,
összekészálva a kivézető fonalakat, végre úgy
alakították ki a helyzetet, hogy Széllnek már
nem maradt az ostáblán mozdulata. A koro-
nán volt a sor, de az nem akart mozdulni...

Dióhéjban és nagy vonalakban ez a helyzet
története.

A helyzetben benne volt a kikerülhetlen
fatum. Tehát el kellett mennie. De ez az el-
menetel legalább szép volt.

Még egyszer ott ült a kormány élén, szem-

ben a vadászokkal, kik a kétfejű sasra lövöldöz-
tek és a Turul madarat találták el. Körül néz-
hetett még egyszer szónoki diadalai színhelyén,
hallotta háta mögött a Dókus Ernő szabályos
lélekzetvételét, a Rosenberg Gyula krákogását,
láthatta a száz és száz mameluk fejet, mely
mind az ő eszéből táplálkozott. Még egyszer
megharsant a Kubinyi éles hangja: «Halljuk
hát no.» Az aluszékony Cseh Ervin kinyitotta
a szempilláit, az elnöki csengettyű szomorúan
csilingelt, mint valami lélekharang.

Aztán szólni kezdett. Még egyszer megcsen-
dült érezes hangja. Elmondta meghiabó testa-
mentumát oly csöndben, hogy a légy röpülését
is meg lehetett volna hallani.

Még egyszer megreszkettek a falak a viharos
éljenzugástól és vége... vége.

Aztán jöttek a szeretet nyilatkozatai. A mi-
niszterelnök kinyitotta a fiókját, volt még benne
egy utolsó czukorka, azt hirtelen elkezdte szop-
ogatni, hogy a nyilatkozatok ne okozhassanak
neki keserűséget. Hiszen olyan nagyon szeret-
ték, hogy a nagy szeretettel megfojtották.

Kibirta e nyilatkozatokat is, roppant erejé-
vel mindent kibirt, aztán fölkel és csendes,
nyugodt léptekkel eltávozott a teremből.

... Úgy rémlett e perczen, a mint ment,
ment kifelé, mintha egy fényes alak vonúlna
be a történelemba. M—th K—n.

KÉPEK BELGRÁDBÓL.

Szerbiai tudósítónktól.

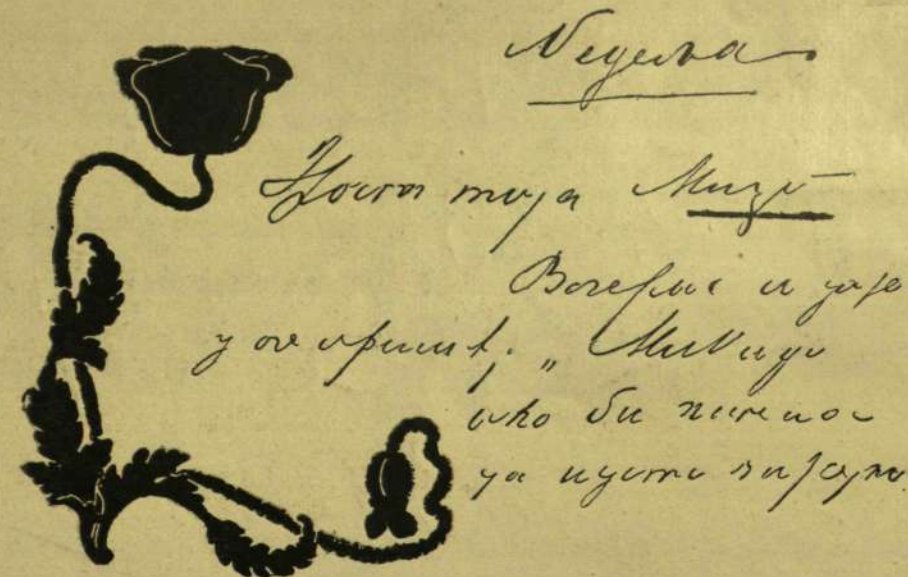
A királyt és feleségét sietve temették el. Haláluk
után öt óra múlva felboncolták és június 11-ikén
éjjel egyszerű fakoporsóban, két lovas gyászkoosin
néhány esendő kíséretében kivitték őket a régi
temetőbe. Így szokták temetni a kivégzetteket,
virágkoszorúk és gyászkiéret nélkül. A régi teme-
tőben van a kápolnaszerű, alacsony, kopott falazatú
Szent Márkus-templom, a melynek kriptájában a
koporsókat elhelyezték. A sírboltban nyugszik Milos
fejedelem elsőszülött fia, II. Milán, ki 28 napig volt
Szerbia fejedelme, továbbá Anna, Mihály fejedelem
nővére és Sergiusz, Milán és Natália első gyermeke, a
meggyilkolt Sándor király koraszülött bátyja. Egyet-
len ékessége a templomnak a fehér márvány emlék-
tábla, melyet Mihály fejedelem készíttetett. Most
két egyszerű fakereszt van reátámasztva: Sándor
és Draga fejéje. A Belgrádba özönlött külföldiek
kívül a temetés után senki sem zárandokolt el az
utolsó Obrenovics nyughelyéhez, ellenben sok lá-
togatója akadt a napokban a nagy temetőnek, hol
a többi áldozatot helyezték el. Egyik képnk Czib-
czár Markovics tábornok miniszterelnök s mellette

SZÉLL KÁLMÁN MINISZTERELNÖK A KÉPVISELŐHÁZBAN BESZÉDET TART EGY OBSTRUKCIÓS ÜLÉSEN.

DRAGA KIRÁLYNÉ LEVELE UNOKAHUGÁHOZ.

Belgrádi levelezőnk Draga királyné egy levelét küldötte meg nekünk, melyet rövid idővel meggyilkolása előtt egy unokahugához írt. A szerb nyelven írt levél, melynek első oldalát másolatban adjuk, így szól:

Kedves hugom! Ma este adják a színházban a Mikadót. Ha óhajtanád, hogy együtt menjünk, nagy örömet szerezne ezzel nekem. Ugyiszintén nagy örömet szerezne nekem, ha Georgine testvérem és István sógorom is eljönne. 7-kor eljövök érted. Csókol sokszor nagynénéd: *Draga*.

Draga névalírását is itt adjuk e leveléről:

Draga

veje, Milkovics kapitány hadsegéd sírját ábrázolja. Nem messze ettől domborodik a két *Lyunyevicza* fivér sírja, kiket a merénylet éjjelen családi házköből elhurcoltak a dunai hadtest parancsnokságának épületébe és ott agyonlőttek. A Lyunyeviczák háza egyszerű földszintes sarok-épület, alig háromszáz méternyire a konaktól. Még özvegy korában szerezte és bútoroztatta be Draga s itt fogadta Sándor király látogatásait. Az esküvő után legidősebb nővérének, Petrovicsnének ajándékozta, ki hajadon nővéreivel, Annával és Georginával, továbbá két fivérével lakott benne.

A hadtestparancsnoksági épület, melyet szintén bemutatunk, nálunk külvárosi viskó számba menne. A baloldali részen levő utolsó ablak mögött lótték agyon a Lyunyevicza fivérek.

Hétfő óta polgármesterek is megjelenhetnek az addig gondosan elzárt királyi palotában, mely két külön részből áll. A vasrúdos park közepén van a hátul földszintes, homlokzatán emeletes régi konak, jobbról a kétemeletes, modern francia stílusú új palota. A régi konak volt a királyi pár magánlakása, az új palotában csak az ünnepélyeket tartották. A régi konakot ábrázoló képünkön az egyik oldalról hiányzik a redőny. Itt dobták le a park virágai közé Sándor és Draga holttestét. Az új palota előcsarnokában pálmák közt áll a szabadsághős *Obrenovic* Milos életnagyságú magasabb, patinázottgipszszobra, melynek márvány eredetije Kragujevac városában van felállítva. A csarnokból gyönyörűen faragott, kétszárnyú falépcső vezet az emeleti helyiségekbe, melyek közül feltűnőbb a könyvtár és a házi kápolna. Balra a vestibülből nyílik a XIV. Lajos korabeli stílusban készült tágas táncsterem, mely június 15-én a nemzetgyűlés színhelyéül szolgált. A terem felső részén elhelyezett három asztalnál a gyűlés elnökei és a kormány tagjai foglaltak helyet, a gyűlés oldal hosszú asztala mellett a külföldi hírlaptudósítók. Középen százötven aranyozott szék várta a skupstina és szenátus tagjait. A falak mentén levő pamlagokon a követéségek tagjai és szerb előkelőségek ültek.

A június 11-ikén reggel Belgrádban a konak előtt fölvetett két fényképről azok készítője, ifj. Kühmayer Ferencz úr a következőket jegyezte föl lapunk részére:

Az első kép a konak előtt táborozó 8. szerb gyalogezredet, melyet reggel, közvetlen a királygyilkosság után vezényelték a konak főbejárata elé, azon pillanatban tünteti föl, midőn d. e. fél 10 órakor az utca túloldalán fölállított katonazenekarok játékkat felváltva megkezdették. A második kép a konakhoz vezető főutcazárta kivezényelt lovas testőrséget mutatja be. A lovasság a gyalogos ezred folytatásaként az utca jobb- és baloldalát, különösen pedig a konak bejáratát tartotta megszállva s így az oda való bejutás teljesen lehetetlen volt. Az ezred tisztjei és altisztjei éber figyelemmel voltak és szigorúan ügyeltek arra is, hogy sem az odaválók, sem az idegenek semminemű felvételt ne készíthessenek. En is csak egy magasabb állású tiszt ismeretése révén, egy erre alkalmas pillanatban, dél előtt fél 10 órakor készíthettem a két fölvetelt.

FÉRFIÚRA VÁROK.*

Stilgebauer Eduárd költeménye.

A válasziton állt, fejét lehajtvá
A Miveltsg, oly vézna, védtelen,
Keserű, nagy panaszra nyílt az ajka,
Két gyöngyszem volt szemé két könnye rajta,
Ott a keresztnél állt fejét lehajtvá
S remegve szólt: «Maradj, maradj velem!»

Porban hever már babér koronája,
Mely díszíté imént fürtös fejét:
«Mit hordanám én a babért hiába,
Ám hol marad a népeknek királya,
És lellem vajh! a hőst hiába várja,
Kinek több volnék, mint tíres beszéd?»

«Az égbe száll pártája fel a vérnek,
És kardhoz nyulni még mindenki rest?
Fegyverbe! bár, bámulnak csak a népek
És ott a kioltott királyi élet,
Hol a vérontásban nőt nem kímélnek —
Oh, Európa hogy érdemli ezt!»

«Bolond volt ő szegény. De népe semmi,
S az orgyilkosság már nemes dolog?
A történet kacajjal fog felelni,
Hűség nem volt őrzőiben szemernyi,
De hűtlenül szegett szót pénzé tenni
Értették a királyorgyilkosok!»

«A férfiúra várok egyre még én,
Várom a hős apáknak hí fiát,
Kittel a jog dicsőségét remélném,
Ki a romlást kardjával nem kímélném,
Ki büszke zászlós gárda élén
Az orgyilkosságért bosszút kívánt!»

Fordította: Siklóssy László.

MI UJSÁG?

Kormányválság. A magyar hivatalos lap június 18-iki száma jelentette, hogy Ó Felsője és hó 16-ikán kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar összes miniszteriumnak hivatali lemondását, tett buzgó és kitűnő szolgálatainak teljes elismerése mellett elfogadta s egyszersmind meghagyta, hogy az egyes miniszterek működésüket további legfelső elhatározásig folytassák.

* Stilgebauer Eduárd, az ismert berlini író ez új költeményében a szerbiai eseményekről emlékezik meg.

A hivatalos lap ugyanezkor közölte, hogy az uralkodó a vaskorona-renddel tüntette ki Láng Lajos kereskedelmi és Cseh Ervin horvát minisztert, a Széll-kabinetnek azt a két miniszterét, a kiknek még kitüntetésük nem volt. Ez a legfelsőbb kézirat még Széll Kálmán és gróf Széchenyi Gyula ellenjegyzésével jelent meg.

Széll miniszterelnök a képviselőház e hó 16-iki ülésén jelentette be, hogy a kormány lemondott s a lemondást a király elfogadta. Erre a képviselőház a válság idejére elnapolta ülését. A politika izgalmas napjai következtek. Ó Felsője több előkelő politikus Bácsba hívatott, hogy a politikai helyzetéről meghallgassa őket. E hó 16-ikán fogadta a király a két Ház elnökét, gróf Csáky Albint és gróf Apponyi Albertet, továbbá báró Fejérváry honvédelmi minisztert, gróf Szapáry Gyulát, a delegáció legutóbbi elnökét, és gróf Tisza István képviselőt. A felség gróf Tiszát bízta meg, hogy tegyen előzetes lépéseket új kormány alakítására. Másnap Wekerle Sándor volt miniszterelnököt, a közigazgatási bíróság elnökét is kihallgatásra hívatva Ó Felsője. Előre látható volt, hogy a politikai helyzet nagy akadályokkal tornyosul gróf Tisza elé s a szabad-elpárt csoportokra oszolva tanácskozott. A politikusok, kiket gróf Tisza közreműködéséig szolgált föl, tartózkodón viselkedtek. A képviselőház elnökségét is érintette a válság, mert a két alelnök: Tallián és Daniél Gábor kijelentette, hogy a gróf Apponyi elnök lemond, — a miről szintén szó volt, — ők a lemondásban követni fogják. Június 18-án gróf Tisza az akadályok nagyságáról meggyőződött s este úgy ó, mint báró Fejérváry ismét Bácsba utaztak, hogy a Felsőnek jelentését tegyék. Félhivatalos felvilágosítások szerint Tisza a koronától arra kapott megbízást, hogy a kibontakozás útját keresse, a parlament munkaképességét helyre állítsa s erről a koronának javaslatot tegyen. Június 19-ikén reggel gróf Tisza Bácsba érkezett. A délelőtti folyamán a király hosszabb kihallgatáson fogadta Tiszát a ki jelentette a királynak, hogy mivel alakítandó kabinete számára a képviselőházban a többséget biztosítva nem látja, megbízatását visszaadja. A király Tisza jelentését tudomásul vette. Kit fog megbízni a király kabinetalakítással, arról e nap még nem volt semmi biztos hír.

Kitüntetések a miniszterelnökségnél és a belügyminiszteriumban. A király Széll Kálmán miniszterelnök lemondása alkalmából még az ő ajánlatára a miniszterelnökség és a belügyminiszterium több tisztviselőjét kitüntette buzgó szolgálataikért.

A miniszterelnökségnél Tarkovich József államtitkár a Ferencz József-rend nagykeresztjét nyerte. Tarkovich mint a miniszteri tanácskozással állandó jegyzője is fontos és kényes állást tölt be hosszú idők óta s ezenkívül a miniszterelnökség nagy ügykörének pontos menetét intézi. Ronyi Béla miniszteri tanácsos, ki az elnöki osztály élén áll, a Lipót-rend lovagkeresztjével kapta meg a legfelsőbb elismerést. Huszár Adolf az alkotmányos élet helyreállítása óta harminczhat éven át a miniszterelnökség irodaigazgatója, most miniszteri tanácsosi címet és jellegét nyert. Báró Skerlecz Iván miniszteri titkár, ki Hazai István halála után Széll Kálmán mellett működött bizalmi állásban s utazásaiban is kísérte, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét kapta. Klein Odön miniszteri titkár, ki a külföldi lapok közleményeiről tesz jelentéseket a miniszterelnöknek s a külföldi lapok tájékoztatását végzi, osztálytanácsosi címet és jellegét nyert.

A belügyminiszteriumban is több tisztviselőt ért kitüntetés. Sélley Sándor miniszteri tanácsost, a belügyi igazgatás kiváló tisztviselőjét, a rendőri osztály főnökét, ki fiatalabb éveiben fővárosi rendőrfőkapitány volt, a Szent István-rend kiskeresztjével jutalmazta a legfelsőbb elismerés. Dr. Némethy Károly miniszteri tanácsosnak, a belügyminiszterium kodifikáló osztálya vezetőjének, ki a közigazgatás egyszerűsítését célzó szervezetnek Széll Kálmán által tervezett munkálataiban működött közre,

A LUNYEVICZÁK HÁZA BELGRÁDBAN.

valamint Horváth Emil miniszteri tanácsosnak, az elnöki osztály vezetőjének érdemeit a Lipót-rend lovagkeresztje jutalmazza; Pásztyi István, elnöki osztálybeli segédtitkár a miniszteri titkár címet kapta.

József főherceg leányainak bérmlása. József főherceg két ifjabb leánya: Erzsébet és Klotild főhercegnő június 16-ikán részesült a bérmlás szentségében. A szertartást dr. Várossy Gyula székesfehérvári püspök végezte az alosuthi udvari templomban. Bérmaanya Mária Jozefa főhercegnő volt. Erzsébet főhercegnő bérmeaneve: Jozefa, Klotild főhercegnőé: Antónia.

Deák Ferencz születésének évfordulóját a fővárosi közönsége október 17-ikén ünnepli. Az ünnep programját így állapították meg:

Délelőtt tíz órakor mise lesz a belvárosi plébánia-templomban. Tizenegy órakor fölvonul az ünneplő közönség Deák Ferencz szobrához s ott a Nemzeti Színház egyik művésze elszavalja a főváros által pályadíjjal jutalmazott ódát. A szobor előtt Halmos János polgármester ünnepi beszédet mond. A dalos-egyesületek a Himnuszot énekelik. Déli tizenkét órakor a mauzóleumban megkoszorúzzák Deák Ferencz koporsóját. A törvényhatóság meghívja az ünnepre a képviselőház és főrendiház tagjait és az összes törvényhatóságokat. Az ünnep napján a főváros valamennyi iskolájában szünetel a tanítás.

Özvegy Tisza Kálmáné alapítványa Pápan. Tisza Kálmáné néhai férje emlékére, a ki a dunántúli ref. egyházkerületnek harminczéves évfordulójára volt, Tisza Kálmán egyéb alapítványai kiegészítéséül az egyházkerület pápai leánynevelő-intézeténél tizenhatezer koronás alapítványt tett, a melynek kamatai szegény leányok nevelésének költségeire fordítandók.

A Kisfaludy-Társaság idei kiadványai megjelennek három kötetben, melyekről közelebb részletesebben emléksztünk meg. Az egyik kötetből, melynek címe «Anthologia a XIX. század francia lírájából», mai számunkban mutatványul közlünk három szép fordítást.

A dunai ünnep jóvedelméből a rendező bizottság elnöke, gróf Szepesváry Pál tizenöt ezer koronát küldött a magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetének.

Házasság. Jekel- és margitfalvi Jekelfalussy Lajos, cs. és kir. kamarás, altábornagy, osztályfőnök a közös hadügyminiszteriumban és özvegy Jekelfalussy Józsefné szül. podhorai és kottesi Podhorszky Elza és hó 15-ikén tartották egybekelésüket. Az esküvő a családi gyászra való tekintettel a legnagyobb csöndben ment végbe a hontmegyei Lontón, a menyasszony birtokán. Az esküvő után a házaspár Bácsba, a férj állandó tartózkodási helyére utazott. — Dr. Plósz Sándor igazságügyminiszter leányával,

SÁNDOR KIRÁLY ÉS DRAGA KIRÁLYNÉ SÍRJA A SZENT MÁRKUS-KÁPOLNÁBAN.

(A királyi pár sírját a két fakereszt jelöl, mögöttük Obrenovic Anna sírköve.)

A budapesti keleti pályaudvaron június 19-én fölvetett fénykép után.

A SZERB NEMZETGYŰLÉS KÜLDÖTTSEGE KARAGYORGYEVICS PÉTER KIRÁLYHOZ.

(A kép baloldali áll Bracsinszák Gyoka képviselő, tőle jobbra állnak sorban: Petrovics Sztanko képviselő, Wintrovics Rudolf alkonzul, Szimics György, az államtanács elnöke, Barlovics főkonzul, Pollák Sándor alkonzul, Popovics Rista képviselő, Velimirovics Péter, a szenátus elnöke s szélről Rajkovics Vladimir tüzérornagy.)

Emiliával, július 4-ikén tartja esküvőjét dr. Szily Kálmán egyetemi magántanár, dr. Szily Kálmának a Magyar Tud. Akadémia főtitkárának fia.

Magyar nemességét kitüntetett történetirő. A király az ismert történetírónak, Wertheimer Edének, a pozsonyi jogakadémia nyilvános rendes tanárának és törvényes utódainak, a tanításügy és tudomány terén szerzett érdemei elismeréséül, a magyar nemességet a monori előnévvel adományozta.

* A szerb nemzetgyűlés küldöttsége Budapesten. Június 19-ikén délben utazott át Budapesten a szerb nemzetgyűlés 30 tagú küldöttsége, mely Genfben, Péter király elé ment. A keleti pályaudvaron Barlovics budapesti főkonzul a konzulátus tisztviselőivel s nagyszámú érdeklődővel várta a küldöttséget, melynek vezetői Velimirovics Pero, a szenátus elnöke és Sztanovicics Acza, a skupstina elnöke voltak. Egy óra hosszat, míg vonatjuk Bécs felé indult, a pályaudvar étközéjében időztek. A pá-

lyaházban egyik fényképszünet képet vett föl róluk, melyet mai számunkban közlünk. Ugyanazzal a vonattal utaztak Belgrádból Bácsba a meggyilkolt Draga királyné nővérei, kiket Szerbiából kitiltottak: Petrovicsné Krisztina, Lyunyevicza Vojka és Georgina, valamint Petrovicsné husz éves fia. A gyászruhába öltözött nőknél meglátszott az utóbbi idők sok szenvedésének nyoma; bezárkóztak vasuti fülkékbe és senkivel nem bocsátkoztak társalgásba.

* Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése június hó végén lejár, fölkerjük előfizetéseik mielőbbi megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

HALÁLOZÁSOK.

Dr. CORZAN-ÁVENDANO GÁBOR, a Magyar Tud. Akadémia tagja, a budapesti V. kerületi állami főgimnázium nyugalmazott igazgatója, elhunyt Budapesten e hó 14-ikén 76 éves korában. A magyar tanügynek egyik legtehetősebb munkása volt, ki az ötvenes évek szomorú idejében is Kassán, majd Budapesten az V. kerületi akkori katolikus főgimnáziumban mint tanár s később mint igazgató ápolta a hazafias szellemet. Ötven esztendő fölött a tanári pályán és a nevelés munkája mellett a tanügyi irodalmat is számos fizikai és matematikai iskolai könyvvel gyarapította. 1897-ben vonult nyugalmába. A régi professzor halála a tanügy minden körében nagy részvétet keltett s temetésén ott lehetett látni a tanügy, irodalom és közelet legkiválóbbjait. Az elhunytban László Mihály országgyűlési képviselő apósát gyászolja.

Dr. HADZSY JÁNOS, az új-verbácsi kerület képviselője június 13-ikán 52 éves korában meghalt Topolyán. Népszerű ember volt Bács-Bodrogmegyében és mint szemorvost messze vidékekről fölkeresték. A volt nemzeti párt programjával kétszer is fölpett mint képviselőjelölt. 1901-ben szabadalvú párti programmal választották meg.

LUKÁCS LAJOS, a szabadságharc egyik vitéz katonájának halála híret jelentik az amerikai Davenportból. Nagybátyja volt Lukács László pénzügyminiszternek; egyik huga néhai Szilágyi Dezsőnek volt az édesanyja. A megboldogult Lukács Lajos egyik testvérével együtt vándorolt ki 1849-ben Amerikába, a hol szintén katonáskodott. A mexikói háborúban mint hadnagy, a polgárháborúban pedig mint kapitány szolgált. Özvegyet és öt gyermeket hagyott hátra.

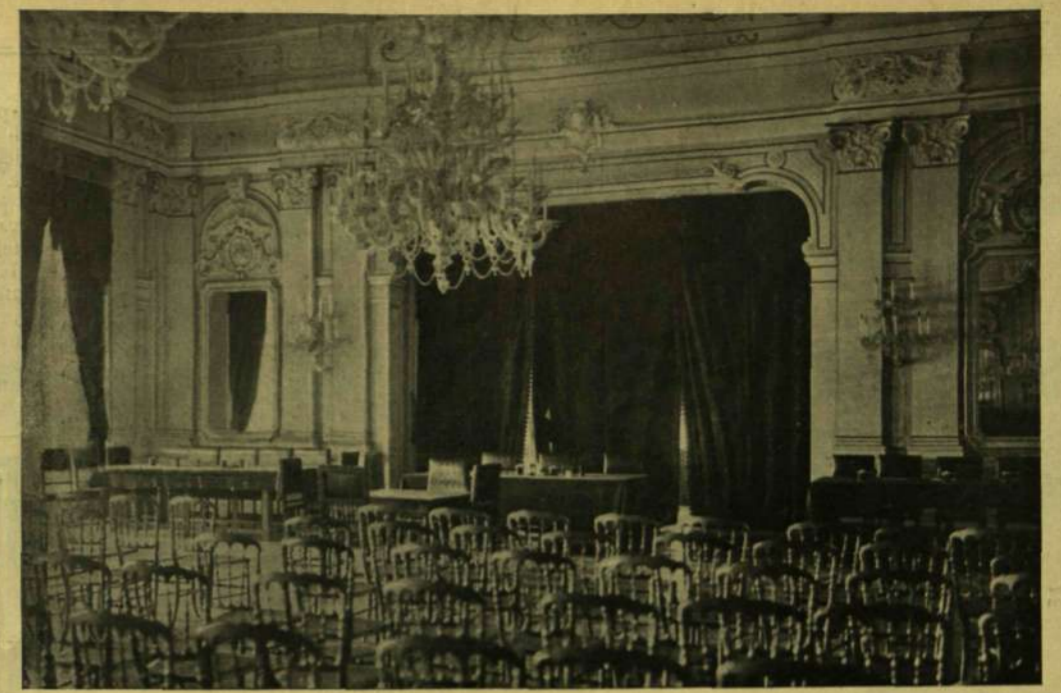
Elhunytak még a közelebbi napokban: TASCHELER DEZSŐ, pápai esperes, nagy gannai plébános, 64 éves korában. — LÖLEY JÁNOS, nyug. fősolgabíró és földbirtokos, 53 éves korában, Nyírában. — HÖLLIG KÁROLY, a felsőlővi egyházközség világi felügyelője, a tanításkéret nyug. igazgató-tanára 57 éves korában, Felsőlővön. — LÉNÉNY PÁL, volt gyulafehérvári r. kath. tanár (1857–1871-ig), nyug. népiszkolai igazgató, 80 éves korában, Gyulafehérvárt. —

14. Kálmayer Ferenc június 11-én reggel fél 10 órakor felvett fényképe.
KATONASÁG A KONAK FŐBEJÁRATA ELŐTT.

15. Kálmayer Ferenc június 11-én reggel fél 10 órakor felvett fényképe.
LOVASKATONASÁG VEZETŐ ÚTON.

A KIRÁLYVÁLASZTÓ NEMZETGYŰLÉS HELYISÉGE A KONAK TÁNCZTERMÉBEN.

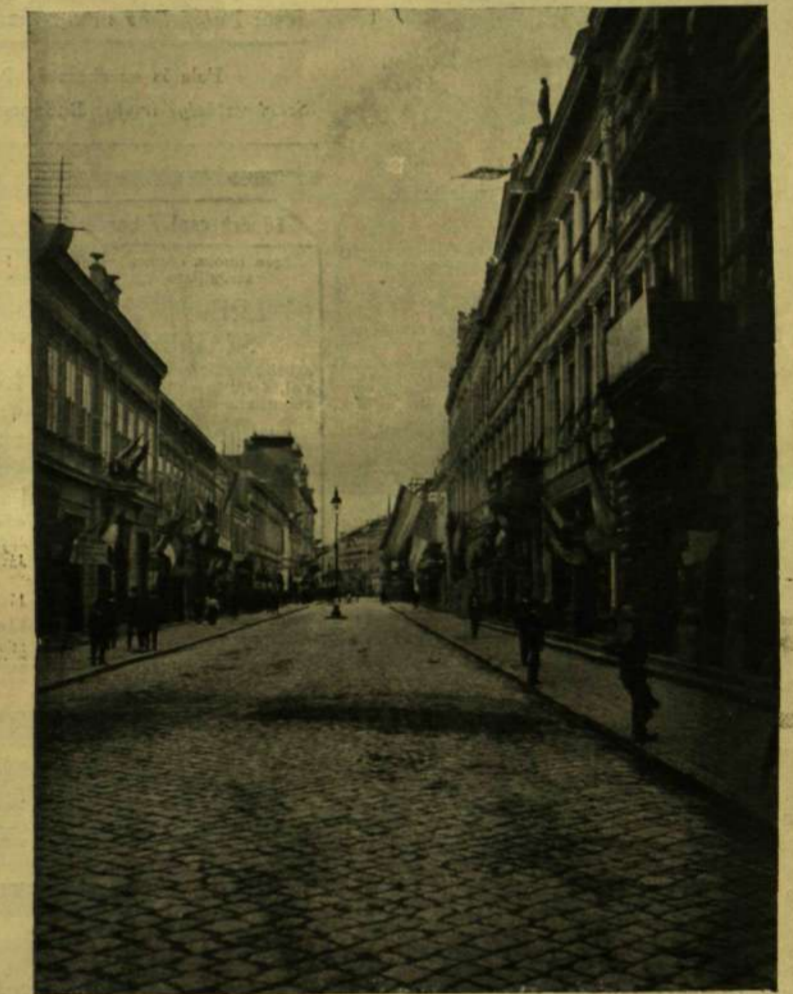
A KONAK FŐBEJÁRATA.

KATONASÁG A KONAK ELŐTT A KIRÁLYVÁLASZTÁSKOR.

A KIRÁLYVÁLASZTÁS EREDMÉNYÉNEK PROKLAMÁLÁSA AZ ÚJ KONAK ABLAKÁBÓL.

A MIHÁLY-UTCA A KIRÁLYVÁLASZTÁSKOR FELBOGÓZVA.

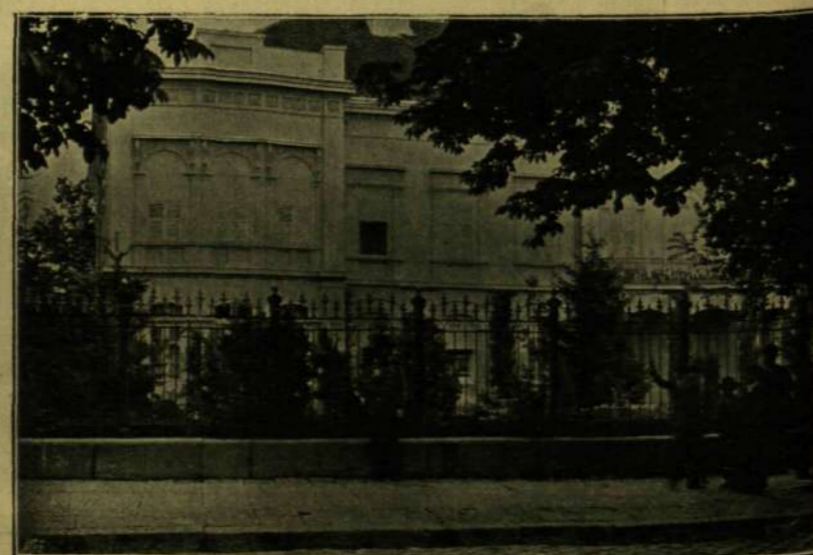
CZINCZÁR-MARKOVICS MINISZTERELNÖK ÉS MILKOVICS HADSEGÉD SIRJA.

LUNYEVICZA NIKODÉM ÉS NIKOLA SIRJA.

OBRENOVICS MILOS SZOBRA A KONAK LÉPCSŐHÁZÁBAN.

A RÉGI KONAK. (A saroktól számított 4-ik, nyitott ablakból dobták le a királyi pár holttestét.)

A SZENT MÁRKUS-KÁPOLNA, A HOVÁ A KIRÁLYI PÁRT TEMETTÉK.

A HADTESTPARANCNSOKSÁG ÉPÜLETE, A HOL A LUNYEVICZA FIVÉREKET AGYONLÖTTÉK.

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

+ Soványság +

Szép telt testidomok a mi keleti országunkból, 1900. évi párisi aranyéremmel kitüntetve 6-8 hét alatt már 30 fontnyi szarvaspórást kezesseg, Orvosi rend. szerint. Szárazan becsületes. Nem szédül. Számos kórosólóval. Ára hártszorosát 2 kor. 50 fillér. Postánálvagy utánvétel. Használati utasítás. Hygien. Institut 9771

D. Franz Steiner & Co., Berlin, 18. Kömigrüterstrasse 78. Főraktár Magyarország részére: Török József, gyógyszer. Király-u. 12.

ESZMÉNYI KEBEL
érhető el a **Pilules orientales** által, Katié gyógyszerárúházi Parisian, Passage Vendôme 5, az egyedüli szor, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségek ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel időmáinak szilárdaságát biztosítja. Egy üveges ára használati utasítással együtt 8 forint. Raktár: Török József, Budapest. Király-utca 12. sz. 9619

Császárfürdő
BUDAPESTEN 0843
téli és nyári gyógyhely.

Élebránu. E kénesvízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdőkkel pompás ásványvíz uszodákkal, hő- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve

JBOYAILLATOS MANDULA KÖRPA ARC ÁPOLÁSRA LEGJOBBAN BEVÁLT SZER MÖTSCH A.ÉST.É. BÉCS
K/3 QUELLENG. 116 SZ. és L/3 GECK 3. SZ.

Kétségtelen, hogy a 9863

No. 4711.

Eau de Cologne

az előkelő világ kedvenc illatszere. Folyton növekvő kelendősége bizonyítja ezen megzafolhatatlan tény. Elérhetetlen aromája és kiválóan üdítő hatása folytán ma nélkülözhetetlenné lett a művelt emberiség minden körében. — Egyedüli gyártója: **Mülhens Nándor, Köln a/R., Glockenstrasse 4711.** Az osztrák császár 5 felsége és az orosz csár 6 felsége udv. szállója.

Rozsnyay

vasas china bora.

A **Rozsnyay-féle vasas china bora** egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. Magyar édesborral készítve, a külföldi készítményekkel nemes kiállítványra, hanem azokat felül is mulja. Verszengényeknek különösen ajánlható. Számos elismerő nyilatkozat. Több kórházban van alkalmazva. 9413

Igen hatása vér-szegénység, sápkor, neurasthenia esetében. Egy üveg ára 2.40 kor. Egy 6 üveget tartalmazó postálá 12.12 kor. franco küldve.

Főraktár Budapest: **Török József** gyógyszerárúházi. Továbbá a készítőnél: **Rozsnyay Mátyas** gyógyszerárúházi Aradon, Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerárúházi.

Ismét szép vagyok

Ugyanigy fog szólni bármely hölgy, a kinek arcbőre foyatkozást mutat, vagy a ki csak konzerválni óhajtja arcbőreit és ép ezért nem válna szabad, hogy az Alaiska-crem és -puder egyetlen pipereasztalról hiányozzék.

Lindner Róbert gyógyszer. **Alaiska-cremjé** az arcbőrnek rövid használat után csillogó fehérséget, üdéséget, tisztaságot és kellemet kölcsönöz. Szerecsés üszádele folytán az arcbőr minden fogyatékoságát megszünteti, u. m.: persenéséket, szeplőt, bőrtakát, napfoltot stb., fehérré, finommá és lágygyá teszi a legdurvább kezeket és hasonló szerek közül a következő följelölésűek által válik ki: **Alaiska-creme** nem zsírosít, nem tartalmaz femalkatrészeket, orvosiilag véleményezett, ajánlja és teljesen ártalmatlan. Elismerőlevelek minden körökből be-tekinthetőek. Egy üvegy ára K 3. Próbátégy K 1.20.

Székü dője **Lindner Róbert**, gyógyszerész, Wien, XIII/9. Főraktár: **Török József** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. 9883

Kitüntette Párisban, Londonban, Amsterdamban, Bécsben aranyérmekkel és rendjelekkel.

A kosmetikum par excellence.

Lindner Róbert gyógyszer. **Alaiska-pudere** kiválóan kiegészíti az Alaiska-crem fényes hatását, egyedül alkalmazva az arcnak bájos testszintet hely, üde és friss rózsás tónust kölcsönöz, egy-szintén ártalmatlan, kiváló illata, nemkülönben kitűnő fedőképesége és tartóssága által és mivel sem horganyt, sem bismutot nem tartalmaz, magában foglalja mindama tulajdonságokat, melyek azt egy nélkülözhetetlen, a mindennapi használatra rendelt készítménynek, mint számtalan elismerőlevel a legjobb körökből bizonyít. Egy szelence pudere ára fehérré, rózsaszínű vagy sárga K 3. —

piperecekké teszik, mint számtalan elismerőlevel a legjobb körökből bizonyít. Egy szelence pudere ára fehérré, rózsaszínű vagy sárga K 3. —

Somatose

oldható húsfehérnye, húsból készült és ennek tápanyagát tartalmazó (fehérnyestestek és savak), izetlen, könnyen oldódó por, kiváló **étvágygerjesztő erősítőszert** gyengéknek és a táplálkozásban elmaradottaknak, idős-, mell-, és gyomor-betegeknek, betegegyasoknak, angol kórházban ezen a 10 gyermeknek, uduloknak stb., nemkülönben

VAS-SOMATOSE atakjában sápkórosoknak lesz az orvosok által ajánlva. — A VAS-SOMATOSE nem egyéb, mint 2% szerves vasvagyület tartalmazó tiszta SOMATOSE. Kapható a gyógyszerárúházi és drogeria-üzletekben.

Seffer Antal BUDAPEST

IV. KÁROLY-UTCA
BOLTSZAM 12. (KÖZPONTI VÁROSHÁZ-ÉPÜLET)

A LEGUJABB NAGY KÉPES ÁRJEJZÉK

MELY SZÁMTALAN ÚJ MAGYAR ÉS ANGOL JÁTEKOKAT TARTALMAZ. KIVÁNATRA BÉRMENTVE.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

VASÁRNAPI UJSÁG

26. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) SZERKEZTŐ: NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 28.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkörüliúval) együtt egész évre 24 korona, félévre 12. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 16 korona, félévre 8. A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkörüliúval) egész évre 10 korona, félévre 5. Külföldi előfizetőknek a postaiag meghatározott viteldi is csatolandó.

GRÓF KHUEN-HÉDERVÁRY KÁROLY.

KHUEN-HÉDERVÁRY GRÓF a korona egyik kedvencze, a kit Ő Felsége már egy ízben megbízott a magyar kabinet megalakításával az egyházpolitikai parlamenti harcok végén, de akkor a szabadelpvűpart meghíusította, hogy kabinetet alakíthasson. Meghiusította, mert *rosz időben jött*; a párt ragaszkodott a Wekerle személyéhez s mindahhoz, a mit akkor az a név jelentett. Most siker koronázta a bán fáradozásait, a szabadelpvűpart meglehetősen rokonszenvesen fogadta, *mert jó időben jött*. Az ország elúnta a hosszú mozdulatlanságot, az ex-lex folytán nyugtalanítja a kedélyeket, az elintézetlen javaslatok és szükséges törvények késedelme bántólag hatnak a közgazdasági életre s a Khuen gróf által szellőztetett parlamenti taktika és tárgyalási sorrend alkalmasnak mutatkozott, ha nem is konszolidált viszonyok létrehozására, de a háborúnak egyelőre való megszüntetésére és a kivezetésre az ex-lexből. Komoly hazafiak minden pártion belátták a nagy erkölcsi és anyagi károkat, a melyeket a helyzet okoz s módot akartak nyújtani a korona megbízottjának, hogy erejét és ügyességét próbálja ki s a szeretetet, melyet a Burgban élvez, aknázza ki a mi számunkra. Mert többet ér nálunk most egy olyan miniszter, a kit a Burgban szeretnek, mint egy olyan, a kit mi szeretünk.

nelmi események bánja: Jellasics. Innen azok az igazságtalan megítélések, melyek közszájon és a sajtóban ellene ingerlik az érzéseket Ilyen-olyan erőszakosan, keményen kormányoz Zágrábban, — mondják az alkotmányt féltő elemek, de azt nem gondolják meg, hogy ugyanők gyengélték kezét még csak néhány hét előtt, midőn a magyar-ellenes zavargások folytak Horvátországban. Szóval vagy erőszakosan, keményen kormányozott és akkor a kedvük szerint járt el és jó magyar, vagy lanyhán kormányozott és akkor nem jó magyar, de az itteni kormányzásától se kell ijedezni. Ez csak a logika miatt van felállítva, hogy kimutassuk a köztitelkezés tarthatatlanságát. Mert hogy egy államférfiúval, a kitől Zágrábban azért idegen-

kednek, mert nagy magyar. Budapesten pedig azért, mert nem magyar, bizonyára igazságtalanság történik, azon vitatkozni nem lehet. Különben ez csak a pillanatnyi hangulat volt, mely óráról-órara simult a kellemes modorú, előkelő megjelenésű államférfiúval való érintkezésben, mindaddig, míg végre meg lett kötve, legalább ideiglenesen, a béke és most már az ő kezében van nemcsak a mód kivinni minket az ex-lexből, hanem a lehetőség is, bevinni a saját személyét a magyar nemzet szívébe.

Gróf Khuen-Héderváry Károly 1849 május 23-ikán született Freiwaldauban, Osztrák-Sziléziában, (hol szülei fűrdöhelyen tartózkodtak,) mint gróf Khuen-Belasi Antalnak legidősebb fia, báró Izdenczy Angelikával kötött házasságából. A gróf Khuen-Belasi család Tirolból származik, a hol két ága most is virágozik, míg egy harmadik ága Bajorországban lakik. A család szlavoniai ágának, melyhez az új miniszterelnök tartozik, Szlavoniában, Nustarban vannak nagy birtokai. A család női ágon rokonságban állott a gróf Viczay-Héderváry családdal, melynek utolsó főfarsaja, Héder gróf, 1873-ban meghalván, hédervári birtokát gróf Khuen Antal legidősebb fiára, Károly grófra, a jelenlegi új miniszterelnökre hagyományozta, ki 1874 december 3-ikán Ő Felsége jóváhagyásával ősi neve mellé fölvetve a Héderváry nevet s ez idő óta a Khuen-Héderváry kettős nevet viseli.

Gróf Khuen-Héderváry Károly.

Gróf Khuen-Héderváry Károly tanulmányait a szülői házban kezdte, a gimnáziumot Pécsen végezte, a jog- és államtudományokat két évig a zágrábi egyetemen hallgatta s a budapesti egyetemen fejezte be. Korán megkezdte közpályáját. Előbb Szerém vármegye szolgálatába lépett. Majd tagja lett a magyar országgyűlésnek, s 1875-1878-ig és 1878-1881-ig a győrszigeti kerületet képviselte. Ez idő alatt állandóan Budapesten tartózkodott s alkalma nyílt a horvát